Ao. 1838. Vrijdag, den 29 Junij. No. 52.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

Bij deze COURANT wordt een BIJVOEGSEL *gratis* uitgegeven.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* presenteren bij Inschrijving met geslotene Biljetten te Herbesteden:

Het ONDERHOUDEN van den WEG, bijlangs de rivier *de A*, van *Plattenburg* tot aan de *Nieuwe Schans*; zijnde de Uitbesteding van dit Perceel aan den Laagsten Bieder niet gegund, en waarvan de Briefjes, vóór of op den laatsten dezer maand, ter Stads Secretarij moeten ingezonden worden, alwaar ook de Conditiën ter lezing liggen.

GRONINGEN den 14 Junij 1838.

Burgemeester en Wethouderen: J. F. VAN IDDEKINGE.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: J. H. M. HORA SICCAMA.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *Groningen* — ontvangen hebbende eene Aanschrijving van den Heer Gouverneur dezer Provincie, gedagteekend den 14 Junij 1838, no. 1a, opzigtelijk de thans onder het Rundvee in sommige Provinciën van dit Rijk heerschende Longziekte, en de door Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken aanbevolene naleving van de op dit stuk bestaande verordeningen, en bepaaldelijk van art. 459, 460 en 461 van het nog in werking zijnde Wetboek van Strafregt, ter voorkoming der verdere verbreiding dier ziekte —

Herinneren de belanghebbenden bij deze aan de verordeningen, vervat in de opgemelde artikelen van het Wetboek van Strafregt, ten welken einde dezelve hier onder woordelijk zijn opgenomen, wordende een ieder, wien zulks aangaat, bij deze ten ernstigste aangemaand, om, in geval zich onverhoopt eenige besmettelijke ziekte onder deszelfs Rund- of ander Vee alhier mogt vertoonen, zich op het zorgvuldigst naar de verordeningen te gedragen, opdat de onberekenbare schade, die bij verzuim daarvan en daaruit volgende verbreiding der ziekte, zeer waarschijnlijk, zoude worden veroorzaakt, moge worden verhoed.

En opdat deze kome ter kennis van een' ieder', zal dezelve worden gedrukt en aangeslagen, en voorts in de *Groninger Courant* geplaatst.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 18 Junij 1838.

Burgemeester en Wethouderen: J. F. VAN IDDEKINGE.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: J. H. M. HORA SICCAMA.

Art. 459. Ieder Houder of Oppasser van Dieren of van Melk- of Slagtbeesten, die verdacht zijn van aangedaan te zijn van besmettelijke ziekte, die niet dadelijk kennis daarvan gegeven zal hebben aan den Maire der Gemeente, waar zij gevonden worden, en die zelfs, vóór dat de Maire op die kennisgeving geantwoord heeft, deze Dieren, of Melk- of Slagtbeesten niet opgesloten gehouden zal hebben, zal gestraft worden met eene gevangenis van zes dagen tot twee maanden, en eene geldboete van zestien tot tweehonderd franken.

Art. 460. Desgelijks zullen gestraft worden met eene gevangenis van twee tot zes maanden, en eene geldboete van honderd tot vijfhonderd franken, diegenen, die, in weerwil van het Verbod der Regering, hunne besmette Dieren of Beesten onder anderen zullen hebben laten loopen.

Art. 461. In geval uit dit laten loopen onder andere beesten eene besmetting onder ander Vee ontstaan is, zullen diegenen, die het Verbod der Regering overtreden zullen hebben, gestraft worden met eene gevangenis van twee tot vijf jaren, en eene geldboete van honderd tot duizend franken; alles onverminderd de uitvoering der Wetten en Verordeningen, betreffende de Veeziekten, en de oplegging der straffen daarbij gesteld.

Wordt geadverteerd, dat ter Stads Secretarij ter lezing liggen de CONDITIËN voor de LEVERING van de RAAP-, LIJN- en PATENTOLIE, ten dienste der VERLIGTING in de Stad, gedurende de maanden Augustus, September, October, November en December 1838, Januarij, Februarij, Maart, April en Mei 1839, en wel met geslotene briefjes, welke vóór of op den 30 Junij 1838 door de gegadigden kunnen bezorgd worden.

De SCHUTTERS, behoorende tot de Dienstdoende Schutterij van *Groningen*, welke Bewijzen van TIENJARIGE DIENST verlangen, kunnen zich deswege vervoegen op de Krijgsraads-kamer op het Stadshuis alhier, op Woensdag, den 4 Julij 1838, des morgens tusschen elf en één uur.

De ADMINISTRATEUR van 'S RIJKS SCHATKIST in de Provincie *Groningen* adverteert, dat hij heeft ontvangen zijn de BETAALSROLLEN wegens TRAKTEMENTEN, ENZ., over het *tweede kwartaal van 1838*, aankomende de Regterlijke Ambtenaren, de Hoogleeraren, Studenten en Ambtenaren aan de Hoogeschool, de Onderwijzers der Latijnsche en Lagere Scholen, de Hervormde en Lutersche Predikanten, Doopsgezinde Leeraren, Roomsch-Katholijke Pastoors, de Ambtenaren van het Kadaster, de Posterijen, Waterstaat, Marine en van 's Rijks Munt; waarvan de Uitbetaling aan de belanghebbenden zal geschieden ten Kantore-Generaal, des morgens van 9 tot 12 uren, en bij de Ontvangers van 's Rijks middelen.

GRONINGEN den 21 Junij 1838.

De Administrateur voornoemd:
Namens denzelven,
J. WOLTHERS, *Boekh.*

VERPACHTING.

Op DINGSDAG en WOENSDAG, den 3 en 4 Julij 1838, telkens des namiddags precies te twee uren, zal, door den AGENT van het DOMEIN in de Provinciën *Groningen* en *Drenthe*, ten overstaan van een LID uit het PLAATSELIJK BESTUUR der Gemeente *Termunten*, publiek, op de plaats zelve, in 126 Perceelen, op den eerstgenoemden dag de ééne helft en op den volgenden dag de andere helft, worden Verpacht:

Het op 's Rijks Aanwassen in den Dollard, achter de Binnen-Æ gelegen, onder de Gemeente Termunten, *op wortel staande* KWELDERGRAS.

Na afloop der Verpachting bovengemeld, zal ter Verhuring worden aangeboden:

De Beweiding met Schapen der Rijks Aanwassen, verdeeld in vier Perceelen.

Gegadigden kunnen inzage der Voorwaarden der Verpachting bekomen ten Burele van den Heer ADMINISTRATEUR der DOMEINEN in het 2de Ressort, te *Amsterdam*, ter SECRETARIJ van de Gemeente *Termunten*, alsmede bij J. G. KUIPER, Opzigter der Domeinen in het Agentschap *Groningen*, te *Leermens*, en eindelijk bij *Den Agent voornd.*: CANTER-CREMERS.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL den 30 Mei.

Volgens de jongste berigten uit Alexandrië, dd. 16 Mei, is het aan de Engelsche en Fransche consuls gelukt, den Onderkoning te overreden, om zijne achterstallige schatting aan de Porte te betalen. Hij heeft beloofd, de noodige sommen aan zijnen agent alhier *Nebschid*-effendi onverwijld over te maken. Hiermede beschouwt men dan ook het onweder, dat zich tusschen de Porte en Egypte scheen te verheffen, als voorbijgedreven.

SPANJE.

MADRID den 17 Junij.

Men verzekert, dat het vonnis, door den krijgsraad tegen *Elio* en *Zariategui* uitgesproken, aan Don *Carlos* aangeboden zijnde, bij hetzelve veranderd heeft, door de bepaling, dat beide generaals buiten dienst zullen worden gesteld, en dat hun eene verblijfplaats zal worden aangewezen, alwaar zij eenigen tijd moeten doorbrengen.

— Men leest in het *Journal Bordelais*: Men zal zich weten te herinneren, dat, 18 maanden geleden, een diefstal van 50 à 60,000 fr. op de diligence van Pau en Oleron heeft plaats gehad, welke som voor het Spaansch gouvernement was bestemd. Alle geregtelijke onderzoekingen bleven vruchteloos; intusschen is het thans gelukt, den dief te arresteren, en men heeft ontdekt, dat de conducteur der diligence zelf den diefstal heeft begaan.

DUITSCHLAND EN AANGRENZENDE RIJKEN.

FRANKFORT den 22 Junij.

H. M. de Keizerin van Rusland is den 16den in de Silezische badplaats Salzbrunn aangekomen.

— Den 28sten der vorige maand is een Russisch eskader van elf schepen te Reval binnengeloopen, om den Grootvorst-Troonopvolger met zijn gevolg, bij zijn vertrek van Stockholm, te ontvangen.

— De nadere berigten uit Weenen luiden zeer geruststellend omtrent den loop der ziekte, door welke de Keizer was aangetast.

Prins *Metternich* zal zich in de eerste dagen van Julij naar Boheme begeven, om den Keizer van Rusland en den Koning van Pruissen te Töplitz af te wachten.

— Uit Töplitz schrijft men, dat daar, behalve de Koning van Pruissen en de Keizer van Rusland, ook de prinses *van Oranje*, prins *Adam van Wurtemburg*, prins *von Metternich*, de Russische en de Pruissische minister van buitenlandsche zaken, de heeren *v. Nesselrode* en *v. Werther*, de Russische gezant aan het Weener hof, de heer *v. Tatischeff*, benevens nog verscheidene andere aanzienlijke personen verwacht worden.

— De graaf *Senff von Pilsach*, minister plenipotentiaris van Oostenrijk te 's Hage, is benoemd tot lid der Londensche conferentie. De groote bekwaamheden en bekende regtschapenheid van dien staatsman, die het volkomen vertrouwen van prins *Metternich* bezit, is een nieuwe waarborg voor Nederland, dat deszelfs belangen niet zullen worden opgeofferd en dat men deszelfs Koning regt zal doen wedervaren.

Van den 24sten. Te Alexandrië is een van de schoonste schepen des pacha's, een fregat van honderd kanonnen, eene prooi der vlammen geworden. Het was eerst vier maanden te voren van stapel geloopen, en men was juist bezig de bovenste batterijen te bezetten, toen in den nacht van den 20 op den 21 Mei de vlammen plotseling van onderscheidene kanten uitbraken en het schip in weinige uren, ondanks alle pogingen tot redding, geheel verteerden. Gelukkiglijk was de kruidvoorraad nog niet aan boord; immers zouden alsdan niet alleen *Mehemed-Ali's* geheele zeemagt en alle vreemde vaartuigen in de haven, maar ook de stad zelve groot gevaar geloopen hebben. Uit het gelijktijdig uitbarsten des brands op verschillende punten wilde men opmaken, dat dezelve aangelegd en misschien wel te Konstantinopel beraamd was; de zaak werd ijverig onderzocht en *Mehemed-Ali* leidt dit onderzoek in persoon.

— Te Triest waren, omstreeks de helft dezer maand, allerlei geruchten wegens de oogmerken van *Mehemed-Ali* in omloop. Onder anderen zeide men, dat hij zijnen zoon *Ibrahim*-pacha bevel gegeven had, om alle troepen, welke hij ter zijner beschikking had, te verzamelen en zich in staat te stellen, om aanvallenderwijze tegen het Turksche leger te ageren. Anderen verzekerden, dat op het eiland Maltha alle maatregeen genomen worden, om met kracht tegen den Egyptischen Onderkoning te handelen, bijaldien hij het wagen mogt de Porte aan te vallen.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN den 22 Junij.

Gisteren avond heeft lord *Ashburton* in het Hoogerhuis een verzoekschrift van kooplieden uit Liverpool aangeboden, waarin geklaagd wordt over de benadeeling van den Britschen handel door de sluiting van de havens van Mexico en Buenos-Ayres door de Franschen, en waarin de krachtigste tusschenkomst van het bewind tot bescherming van de Britsche regten wordt ingeroepen. Lord *Melbourne* heeft geantwoord, dat hij den edelen lord verzekeren kan, dat deze aangelegenheid de aandacht van de Regering niet ontgaan was. Hij beschouwde haar als van hoog aanbelang en als ten uiterste verdienende in aanmerking te worden genomen.

— De baron *van der Capellen*, buitengewoon Ned. gezant, en zijne gemalin hebben gisteren bij de Hertogin *van Kent* een bezoek afgelegd.

— De maarschalk *Soult* is door den graaf *Sebastiani* aan den burggraaf *Melbourne* voorgesteld. [De oppositiebladen behandelen, als het ware, ter gelegenheid van 's maarschalks komst, de vraag: wie den slag van Toulouse gewonnen heeft, de maarschalk of de hertog *van Wellington*? De bladen der behoudende partij, en zelfs het bekende Tory-tijdschrift *the Quarterly Review*, verheffen in het algemeen de hoedanigheden des laatsten als veldheer boven die van den maarschalk *Soult*.]

De Turksche gezant te Weenen was benoemd, om de krooning hier te lande bij te wonen. Door ziekte echter te Maltha opgehouden, zal de gewone gezant alhier, *Sarim*-effendi, zijnen souverein vertegenwoordigen.

— Maandag ll. heeft men te Bakewellfair weder het stuitend tooneel aanschouwd, dat zeker persoon zijne vrouw openbaar te koop geveild en haar voor 3 sh. 6 p. aan eenen anderen man, een' kleermaker, verkocht heeft.

— Eergisteren heeft de laatste *gala presentatie* (drawing room) voor dit saizoen ten Hove plaats gehad, welke in talrijkheid en luister alle vorige overtroffen heeft; ook Z. K. H. de hertog *van Nemours* was daarbij tegenwoordig, alsmede de baron en barones *van der Capellen* en de heer *Dedel* met eenige heeren, tot hunne gezantschappen behoorende. Mevrouw de barones *van der Capellen* droeg bij deze gelegenheid eene prachtige zijden sleep, rijk met goud geborduurd en een kleed van gouden tulle over een ander van wit satijn mantille en sabots van gouden kant. Het hoofdsieraad van hare excellentie bestond uit struisvederen, slippen van gouden kant met briljanten, welk een en ander door de schoonste sieraden en met den meesten smaak gezette edele gesteenten werd verhoogd. De *Morning Post* van heden heeft dertien zijner kolommen aan de beschrijving enkel van de kleeding der onderscheidene dames, bij deze gelegenheid, toegewijd, en klaagt, dat hij wegens plaatsgebrek slechts in staat is de helft van het merkwaardige op te geven. Men schrijft het aan de vermoeidheid der Koningin toe, dat H. M. dien avond niet, volgens haar voornemen, den schouwburg *Drury Lane* bezocht heeft.

— De dagbladen behelzen, behalve verscheidene bepalingen, welke op den dag der krooning moeten in acht genomen worden, ook de uitvoerige beschrijving der kroon, die de Koningin bij deze gelegenheid dragen zal, en door de heeren *Rundell* en *Bridge* vervaardigd is. Zij is veel kleiner dan die, welke *George IV* en *William IV*, bij dezelfde plegtige gelegenheid, versierd heeft, daar deze zeven Engelsche ponden woog, terwijl de nieuwe kroon slechts drie ponden zwaar is; daarentegen munt zij door smaakvollen vorm en schitterenden rijkdom uit, naardien zij bestaat uit hoog purper fluweel, van zilveren banden omgeven, die met edelgesteenten bedekt zijn, terwijl aan het boveneinde een zilveren bol prijkt, met kleine diamanten overtogen, waaruit zich een maltheserkruis van briljanten verheft, tusschen welke de kostelijke robijn, in den vorm van een hart, uitschittert, die eens door *Eduard*, bijgenaamd de Zwarte Prins, gedragen werd, maar nu de kruin der maagdelijke Koningin moet sieren. Het onderste gedeelte der kroon is met hermelijn omgeven. H. M. heeft dit pronkstuk reeds bezigtigd en hare hooge goedkeuring er over te kennen gegeven.

Van den 24sten. Men heeft te Londen berigt van de Kaap Goede Hoop, dat de uitgewekene pachters, of zoogenoemde boeren, een' inval in het land van het opperhoofd der Kaffers *Dingaan* gemaakt en vijfhonderd vrouwen, benevens veel vee met zich gevoerd hadden.

— De president der Kamer van Vertegenwoordigers in Arkansas, *John Wilson*, heeft voor eenigen tijd, en zulks terwijl hij president der kamer was, een' van de leden, den majoor *Anthony*, met eenen ponjaard gedood, omdat deze in eene redevoering eenige woorden had gebezigd, door welke *Wilson* zich beleedigd achtte; zonder ophelderingen te verzoeken, zonder den majoor op eenigerlei wijze te antwoorden, trok de moordenaar zijnen dolk, naderde bedaarde-

lijk de zitplaats van den heer *Anthony* en doodde hem in bijzijn van de volle vergadering. De president heeft thans zijn vonnis aangehoord; de jury verklaarde hem niet schuldig aan moord, maar aan verschoonbaren manslag.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 23 Junij.

De aandacht van de Kamer der Pairs is vrij onverwachts op een geheel bijzonder onderwerp gevestigd geworden. Op het einde der zitting van den 21sten is namelijk aan de Kamer der Pairs een Koninklijk bevelschrift voorgelezen, waarbij hun wordt opgedragen, om zich als geregtshof te constitueren, en regt te spreken over zeker onlangs te Parijs uitgekomen geschrift, getiteld: »*Geschiedkundig verhaal der gebeurtenissen van den 30 October 1836; De Prins Napoleon te Straatsburg; door Armand Laity, gewezen luitenant der artillerie en voormalig leerling der polytechnische school.* Blijkens het bevelschrift wordt dit blaauwboekje geacht, opruijing tot verandering in de troonopvolging en tot burgeroorlog te behelzen, en kan dus, volgens de wet van den 9 September 1835, het regtsgeding daarover voor het hof der Pairs worden gebragt. De Pairs hebben, dadelijk na de voorlezing van het bevelschrift, eene zitting met geslotene deuren gehouden, en daarin aan den voorzitter, met vier andere leden bijgestaan, de taak opgedragen, om het regterlijk onderzoek omtrent deze zaak te volvoeren. De luitenant *Laity*, die natuurlijk daarbij als hoofdbeschuldigde voorkomt, en zich te Parijs bevond, is in den ochtend van den 21sten gevat, en de voorhanden zijnde afdrukken van het vlugschrift zijn bij den boekverkooper in beslag genomen.

Natuurlijk heeft het opzien gebaard, dat de Regering thans plotseling de haf vergetene Septemberwetten weder inroept, en dat wel omtrent eene zaak als het oproer te Straatsburg, waarvan al de medepligtigen door eene regtbank van gezworenen zijn vrijgesproken. Men heeft zich daarover te meer verwonderd, omdat het vlugschrift, hetwelk in de eerste dagen van Junij het licht heeft gezien en slechts 95 bladzijden bevat, tot nu toe zoo weinig bekend was. Volgens bijzondere berigten, is dit blaauwboekje in eenen half republikeinschen, half Bonapartischen geest opgesteld, en deszelfs inhoud niet eens zeer merkwaardig. Alleen heeft men daarin eenen brief opgemerkt, die thans voor het eerst openbaar is gemaakt, en door den beroemden *Chateaubriand*, den 7 September 1830, en dus weinige maanden na de laatste omwenteling, uit Luzern aan den Prins *Lodewijk Bonaparte* is geschreven. Die vrij zonderlinge brief luidt aldus:

»Ik heb, mijn prins! met aandacht het vlugschrift gelezen, dat gij mij wel hebt willen toevertrouwen, en daarbij eenige opmerkingen gevoegd, die als van zelve uit de uwe waren voortgevloeid, en die ik reeds aan uw oordeel onderworpen had. — Gij weet, mijn prins! dat mijn jonge Koning [de hertog van Bordeaux] zich in Schotland bevindt, en dat er, zoo lang hij leeft, voor mij geen ander Koning van Frankrijk kan bestaan, dan hij. Maar indien God, in zijn ondoorgrondelijk raadsbesluit, het stamhuis van den H. *Lodewijk* mogt verworpen hebben; indien ons vaderland op eene verkiezing mogt terug komen, die het niet bekrachtigd heeft; en indien dan deszelfs zeden de invoering van den republikeinschen regeringsvorm onmogelijk mogten maken, dan, mijn prins! bestaat er geen naam, die beter aan den roem van Frankrijk voegt, dan de uwe. — Ik zal uwe gastvrijheid en de grootmoedige ontvangst der Hertogin *van St. Leu* steeds in mijne geheugenis bewaren; en ik verzoek u, de hulde van mijne erkentelijkheid en van mijnen eerbied aan hare voeten neder te leggen.”

De republikeinsche bladen zien in den stap der Regering, om den luitenant *Laity*, die tot de door de Straatsburger gezworenen vrijgesprokene personen behoort, voor de Pairs te regt te doen staan, eene poging, om zich ook nu nog over die vrijspraak te wreken. Het ministeriële ochtendblad daarentegen meent, dat het aan het bestuur van den minister *Molé* boven al voegde, om openlijk te doen zien, dat deszelfs gematigdheid, waarvan hij door het uitlokken der algemeene kwijtschelding voor staatsmisdadigers een schitterend bewijs gegeven heeft, geene zwakheid is. Intusschen heeft het iets vreemds, dat de schrijver van een verslag omtrent eene oproerige beweging, die zelve ongestraft is gebleven, deswege te regt moet staan, en geheel onmogelijk zoude het daarom dan ook wel niet zijn, dat het geregtshof der Pairs zich in dezen onbevoegd verklaarde. Indien het waar was, wat een der Parijssche dagbladen (*le Siècle*) verhaalt, dat niet de luitenant *Laity*, maar de prins *Lodewijk Bonaparte* zelf de schrijver van het betigte boekje is, dan zoude het begrijpbaarder zijn, dat de Regering thans daaraan zoo veel gewigt hecht.

— De Kamer der Afgevaardigden heeft, op het einde der zitting van den 20sten, de begrooting van ontvangsten voor 1839, waarbij deze op 1089 millioenen francs worden bepaald, met 248 tegen 37 stemmen aangenomen. Den volgenden dag is er door deze Kamer nog eene zitting gehouden, om het verslag wegens eenige aanhangige verzoekschriften aan te hooren en daarna is zij voor goed uiteengegaan.

Van den 24sten. Naar men verneemt is, ten gevolge der brochure van den heer *Laity*, eene nieuwe diplomatieke nota naar Zwitserland gezonden, om op de uitdrijving van prins *Lodewijk Bonaparte* aan te dringen.

De heer *Armand Laity* heeft gisteren achtermiddag een nieuw verhoor bij den regter ter instructie ondergaan.

— Sommige dagbladen spreken heden ochtend van nieuwe huiszoekingen bij gelegenheid van het tegen den heer *Laity* begonnen onderzoek; een derzelve spreekt zelfs van huiszoeking bij mevr. *Gordon*, die gezegd wordt sinds twee dagen te Parijs terug te zijn. De policie moet ook een bezoek hebben gegeven aan den markies *de Beauharnais*, eenen meer dan tachtigjarigen grijsaard. Eindelijk nog zoude men, volgens dat dagblad, in de Kamer der Pairs hebben verhaald, dat de heer *de Chateaubriand* den heer *Laity* had gemagtigd tot het bekend maken van den brief, dien hij aan prins *Lodewijk* had geschreven, en men verzekerde zelfs, dat de heer *Chateaubriand* den last had ontvangen, om voor het hof der Pairs te verschijnen.

Van den 25sten. De zaak van den luitenant *Laity* houdt steeds de algemeene aandacht bezig. Volgens voorgeven van de gewone *Parijssche correspondentie*, zoude echter het vlugschrift, waarvoor de heer *Laity* thans voor het hof der Pairs zal moeten te regt staan, reeds in het vorige jaar te Londen in het licht verschenen, en door de *Nouvelle Minerve*, te Parijs uitkomende, in deszelfs geheel overgenomen zijn, zonder dat iemand het toen in de gedachten heeft gekregen, daarin iets strafbaars te zien. Ondertusschen bevindt zich de genoemde luitenant in de conciergerie gevangen, en blijft steeds buiten allen toegang.

— Men schrijft uit Philadelphia: Op zeker uit Azië alhier aangekomen Fransch vaartuig, *l'Alexandre* genoemd, heeft een treurig tooneel plaats gehad. Dit vaartuig was oorspronkelijk naar Frankrijk bestemd, doch de kapitein, *Marland* geheeten, zegt, dat hij op zee van voornemen veranderd was, en naar Boston wilde; dat hij echter, die haven niet kunnende bereiken, te Westport was binnen geloopen. Hij zegt verder, dat de kapitein, die tijdens het afzeilen van het schip het gezag voerde, en zeven man der equipage, bij eenen storm in den Indischen Oceaan, waren over boord geslagen, en dat hij, *Marland*, het bevel van het schip had op zich genomen.

Twee schoone Maleische vrouwen bevonden zich aan boord. De eene derzelve was *pro tempore* de vrouw van *Marland*. Men e was er op het schip een aanzienlijk bedrag in goud, diamanten, edelgesteenten, enz. *Marland* heeft het schip en de lading te Newport willen verkoopen; maar, daar hij geenerhande voldoende reden konde geven, waarom hij, in plaats van naar Frankrijk, naar Boston was gekomen, noch eenige autorisatie tot den verkoop van het schip konde vertoonen, heeft de Fransche consul, in overeenstemming met de Amerikaansche overheden, het schip en de lading doen aanhouden, en de equipage in verzekerde bewaring doen stellen.

De Maleische vrouw, de voorgegevene echtgenoote van *Marland*, was het gelukt te ontsnappen met eene doos diamanten en eene som van 12,000 dollars in goud; maar te New-York is zij wederom gevat, gelijk mede een inwoner van Newport, aan wien *Marland* voorwerpen van waarde had toevertrouwd en die zich uit de voeten zocht te maken. De in beslag genomen sommen zijn provisioneel in eene der banken van New-York gedeponeerd geworden. Men vermoedt, dat de gearresteerden zich hebben schuldig gemaakt aan zeeroverij en moord. Zij zullen met den *Hercules*, die Z. K. H. den prins *van Joinville* te Norfolk heeft gebragt, naar Frankrijk worden overgevoerd.

— Men leest in den *Courier de Bordeaux*: De *Eduard* wordt dagelijks te gemoet gezien. Dezelve brengt ons eene zonderlinge lading. Dit schip is, namelijk, den 21 Maart van Pondichery vertrokken met 200 balen blaauw linnen, 5 bayadères en 3 Hindosche muzikanten.

— Bij een onweder, den 18 dezer maand te Arras losgeborsten, heeft men eene menigte kleine kikvorschen in de citadel zien nedervallen. Het plein was, als ware het, daarmede overdekt.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE den 24 Junij.

De *Pruissische Staats-Courant* geeft het volgende berigt uit Breslau, van den 16 Junij:

» Den 8 dezer kwam Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden op de Heerlijkheid Seitsch aan, en werd door de ambtenaren, de geestelijkheid en de bewoners der daartoe behoorende dorpen met plegtigheid ontvangen. Nadat de Prins de Heerlijkheid in oogenschouw genomen had, vertrok hij den 10den weder, rijke geschenken voor de armen en eene oirkonde achterlatende, waarbij aan de gemeente Seitsch voor altijd een vierde wordt geschonken van de niet onaanzienlijke opbrengst van koren, waarmede zij belast was.”

Van den 25sten. De Prins van *Saksen-Koburg* (broeder van Vorst *Leopold*) is den 23 Junij uit Ostende naar Londen overgestoken, om het krooningsfeest van Koningin *Victoria* te gaan bijwonen. Den 24sten is de gezant *van de Weijer* uit Antwerpen mede naar Londen vertrokken.

— In de steenkolenmijn *l'Espérance*, nabij Seraing, heeft in den avond van den 22 Junij eene gas-ontvlamming plaats gehad, die in hare gevolgen hoogst verderfelijk is geweest. Op het oogenblik, dat de nacht-arbeid in die mijn zoude beginnen en de meeste werklieden reeds daarin waren afgedaald, zag de meesterknecht, die, als naar gewoonte, het laatst van allen naar beneden klom, een' verdachten rook of damp uit de opening der mijn opgaan. Als een man van ondervinding vermoedde hij dadelijk, wat er gebeurd was. Hij liet de groote manden naar beneden zakken, met alle noodige hulpmiddelen voor degenen, die nigt terstond slagtoffers der ontvlamming waren geworden. Zijne vermoedens waren maar al te gegrond: tusschen de vijftig en vijfenvijftig werklieden waren door eene gas-ontploffing omgekomen, en een elftal anderen deerlijk gekwetst of gebrand. De oorzaak van dit ongeluk is onbekend. Het werktuig, dat bestemd is, om versche lucht in de gangen der mijn te brengen, had niet opgehouden te werken. Waarschijnlijk heeft de onvoorzigtigheid van een' der werklieden, die daarvan dan zeker dadelijk het slagtoffer is geworden, de gas doen ontvlammen. De kolenmijn, waarin dit vreesselijk ongeluk heeft plaats gehad, behoort met de daarbij gevestigde ijzer-smeltovens aan eene maatschappij, in wier naam de heer *F. Behr*, die zich thans in Engeland bevindt, het bestuur over deze onderneming van nijverheid voert. Uit Luik zijn dadelijk verscheidene in de mijnwerken belanghebbende personen, door eenen geneesheer vergezeld, naar Seraing vertrokken, om, wat tot verzachting der plaats gehad hebbende ramp nog mogelijk is, in het werk te stellen.

— Naar men verneemt, houdt men zich tegenwoordig bij het departement van financiën bezig met het bijeenzamelen der stukken en bescheiden, welke bij het ten einde loopen van het tweede financiële tienjarige tijdvak gevorderd worden, zoo wel om de belangen van het amortisatie-syndicaat in aanmerking te nemen, als om den geheelen staat van 's Lands geldmiddelen na te gaan en aan de Staten-Generaal, in hunne eerstvolgende zitting, daarvan een uitgebreid verslag te kunnen onderwerpen.

— Naar men verneemt, zijn, in de algemeene vergadering der Maatschappij van Nederlandsche Letterkunde te Leiden, den 21 dezer te Lisse gehouden, tot leden dier Maatschappij (naar alphabetische orde) benoemd: de heeren *J. A. Bakker* te Rotterdam; *A. van Bemmelen*, predikant te Oosterhout; mr. *A. W. Engelen*, rector te Elburg; *C. H. van Herwerden*, th. dr. en predikant te Groningen; mr. *C. J. van Heusden*, president van de regtbank te Breda: *H. van Heyningen*, predikant te Meppel, *A. de Jager* te Rotterdam, Mr. *C. A. Kluyt*, te Alphen; *J. C. Magnin*, archivarius van Drenthe, te Assen; *J. A. C. Rovers*, professor in de Grieksche en Latijnsche letterkunde en geschiedenis aan 's Lands Athenaeum te Franeker; mr. *P. Simons*, advokaat te 's Hage, en mr. *G. W. Vreede*, advokaat te Gorinchen.

Van den 26sten. Volgens nadere berigten uit Luik, van den 23 Junij, waren bij de gas-ontvlamming, die den vorigen avond in de steenkolenmijn *l'Espérance*, nabij Seraing, heeft plaats gehad, 99 werklieden in die mijn, eene der diepste in België, afgedaald. Van deze waren in den namiddag van den 23sten reeds 56 dooden en 7 ligter of zwaarder gekwetsten uit de gangen opgehaald. De nasporingen aldaar werden met onvermoeiden ijver voortgezet, zoodat men, ofschoon er van de 99 werklieden sommigen geweest zijn, die zich bij tijds door de vlugt hebben gered, nog altijd eenigen schenen te missen. Een dier geredden heeft niet geschroomd, om terstond met den meesterknecht in de mijn weder af te dalen, ten einde zijne makkers te hulp te komen. Een huisvader, die op het gerucht van het plaats gehad hebbende ongeluk was toegeschoten, heeft onder de opgehaalde lijken die van drie zijner zonen herkend. Overigens is, na gedaan onderzoek, gebleken, dat er nergens in de mijngangen eene uitstorting heeft plaats gehad, zoodat de arbeid aldaar zal kunnen worden voortgezet. Den 23sten des namiddags, en dus slechts weinige uren na de plaats gehad hebbende ramp, zag men de mijnwerkers met even veel bedaardheid als te voren, en zonder eenige andere voorzorg, dan het slaan van een kruis, naar het donker verblijf afdalen, waar zij, aan meer dan één gevaar blootgesteld, hun sober stuk brood moeten verdienen.

Van den 27sten. Het is eene bekende daadzaak, dat de wijze, op welke de verzorging der krankzinnigen in Nederland plaats heeft, ondanks de hier en daar in de laatste tijden daargestelde of voorgenomene min of meer belangrijke verbeteringen, in het algemeen nog zeer gebrekkig is, en dat eene geheele hervorming als eene hoogst wenschelijke zaak is te beschouwen, waardig de belangstelling en behartiging eener Regering, welke, in geen ander opzigt met betrekking tot al wat onder instellingen van menschlievendheid kan gerangschikt worden, voor eenig ander landsbestuur behoeft onder te doen. Deze gewigtige aangelegenheid, waarop de aandacht van Z. M. sedert een' geruimen tijd onafgebroken is gevestigd geweest, is thans, op last van Hoogstdenzelven, op nieuw tot een punt van opzettelijk onderzoek en overweging gesteld, waarvan de uitslag is geweest, dat de Koning, op de meest stellige wijze, het verlangen heeft te kennen gegeven, dat er werkdadig worde overgegaan tot de zoo onvermijdelijke verbetering van het lot der krankzinnigen in Nederland; terwijl het gewestelijke bestuur tevens is bekend gemaakt met zijner Maj. menschlievende bedoelingen onder aanwijzing van de middelen, welke naar Hoogstdeszelfs inzien zouden kunnen en behooren te worden aangewend, om een zoo heilzaam doel te bereiken. Ten einde aan de uitgedrukte begeerte des Konings te kunnen voldoen, en de vereischt wordende voorstellen en beschikkingen te kunnen voorbereiden, zal het, in verband tot de vorenstaande beschouwing, in de allereerste plaats noodig wezen, zich juiste opgaven te verschaffen van het aantal der krankzinnigen en van de wijze, op welke zij, hetzij in, hetzij buiten gestichten, verpleegd worden, gelijk mede van het aantal krankzinnigenhuizen, derzelver oorsprong, toestand, enz.; en, daar er een tijdvak van ruim dertien jaren verloopen is, sedert daaromtrent inlichtingen zijn gevraagd, zoude het bedenkelijk kunnen wezen, om daarop thans af te gaan, vermits de intusschen plaats gehad hebbende veranderingen van genoegzaam belang zouden kunnen geweest zijn, om op de thans te nemen besluiten invloed uit te oefenen. Derhalve zijn de plaatselijke besturen uitgenoodigd, te willen overgaan tot het invullen van twee tabellen, betreffende de krankzinnigen en de krankzinnigenhuizen, en om daarbij met alle mogelijke zorg en naauwkeurigheid te werk te gaan, alzoo de uitkomsten daarvan dadelijk tot een' voornamen grondslag der beraadslagingen van het gewestelijk bestuur zullen moeten strekken.

AMSTERDAM den 27 Junij.

Volgens berigt uit Hamburg, van den 23sten, was het Nederlandsch stoomschip, *De Beurs van Amsterdam*, kapit. *J. H. Savert*, van Hamburg naar Amsterdam, na zware stormen doorgestaan te hebben en reeds voor Terschelling geweest te zijn, dien morgen, met een gebroken rad en andere schade aan de machine, te Hamburg uit zee terug gekomen; men wist nog niet, wanneer hetzelve gereed zal kunnen zijn, om de reis te hervatten.

DORDRECHT den 25 Junij.

Te Veere wilde, des morgens te 11 uren van den 20 dezer, een aldaar in den korenmolen werkende steenhouwersknecht, met name *J. P. Brand*, van Middelburg, voor een oogenblik zijn werk verlaten, en had, bij het buiten komen, het ongeluk van door eene der molenwieken aan het hoofd getroffen te worden. Dadelijk naar het gasthuis gebragt, werd hem aldaar door den chirurgijn-majoor dr. *Resler* de vereischte hulp verleend, maar te vergeefs; hij is den volgenden dag, na veel lijden, bezweken, eene behoeftige weduwe en drie kinderen nalatende.

ZWOLLE den 25 Junij.

Heden is alhier binnengerukt het 1ste Batt. der 10de Afd. Infanterie, komende van Groningen, en laatst van Meppel, na alhier nachtverblijf te hebben gehouden, zal dit bataljon op morgen deszelfs verdere reis naar het kamp van Reijen voortzetten.

LEEUWARDEN den 26 Junij.

Blijkens een nader berigt van de Noord-Hollandsche Vriesche Stoomschip-Associatie te Londen, welke, des Zaturdags avonds, van Harlingen naar Londen met Stoomschepen van de eerste klasse de vaart ondernemen met Goederen en Passagiers, om, bij gewoon weder, den volgenden dag vóór de Markt te Londen aan te komen, kunnen de handelaars in Boter en andere goederen op de Leeuwarder en Bijmarkten, die thans hunne Goederen eene week moeten overhouden, dezelve nu reeds den volgenden Maandag op de Markt te Londen krijgen, ten minste even vroeg als de Goederen, op de Vriesche Markten der eerste dagen in de week gekocht, met de tegenwoordige Zeilschepen, en gewoonlijk zelfs eenige dagen vóór de aankomst derzelve. Ook kunnen de Londensche Orders van Dingsdag

(die met deze Boot gebragt zullen worden) op de Leeuwarder Markt uitgevoerd worden. Het artikel Boter (dat vroeger van Hamburg en Rotterdam met Zeilschepen was ingevoerd) komt nu alleen en geheel met Stoombooten dan versch en doorgaans in veel beter conditie, dan met de Zeilschepen, vooral bij tegenwind, wanneer het artikel te lang op weg blijft. De Maatschappij is voornemens, om van Harlingen naar Londen tweemaal in de week te varen zoodra hunne schikkingen compleet zijn; ook van Londen naar Amsterdam tweemaal in de week.

— Op uitnoodiging van het Bestuur van het Vriesch Genootschap van Proefondervindelijken Landbouw, hebben zich verscheidene leden van dit Genootschap verbonden, om voortaan hunne boter door daartoe benoemde Kommissarissen, onder het oppertoezigt van het Bestuur des Genootschaps, te laten verkoopen, zullende men daarmede beginnen op den 26 dezer te Sneek en den 29sten te Leeuwarden.

GRONINGEN den 28 Junij.

De Breede Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente heeft op gisteren uit het te voren gemaakte *zestal* van Predikanten het volgende in eene alphabetische orde gestelde *drietal* geformeerd: DD. *P. Boeles*, te Noorddijk; *D. Pijzel*, te Dordrecht, en *A. Tonkens*, te Oostwold.

HAREN *den* 23 *Junij*. Uit het te voren gemaakte zestal van predikanten en kandidaten is geformeerd het navolgende drietal, alphabetisch geplaatst: *H. Huisinga*, *Roessingh* en *S. Coolhaas van der Woude*.

De Minister van Financiën heeft, in dato den 22 dezer, ter kennis van al de daarbij belanghebbenden gebragt, dat, krachtens art. 13 der wet van den 29 December 1835 (*Staatsblad* no. 41), de middelprijzen der inlandsche granen, opgegeven door de kommissiën, volgens art. 9 der opgemelde wet, voor het geheele Rijk, over het tijdvak van den 20 *Mei* tot en met den 19 *Junij* 1838, zijn geweest als volgt:

Tarwe	per mudde f 9 — 16.	*Gerst*	per mudde f 3 — 89.
Rogge	„ „ - 6 — 25.	*Haver*	„ „ - 2 — 53.
Boekweit	„ „ - 5 — $12\frac{1}{2}$.	*Ongepelde Spelt*	„ „ - 3 — 04.

Weshalve, volgens art. 1 der opgemelde wet, gedurende de maand *Julij* eerstkomende, de regten op den *in-* en *uitvoer* van de onderstaande graansoorten zullen bedragen als hiernevens staat uitgedrukt:

	INKOMEND REGT PER MUDDE.	UITGAAND REGT PER MUDDE.
Tarwe en *gepelde Spelt* . .	f 0 — 25.	f 0 — 50.
Rogge	- 0 — 15.	- 0 — 30.
Boekweit	- 0 — 50.	vrij.
Gerst en *Mout*	- 0 — 75.	vrij.
Haver	- 0 — 75.	vrij.
Ongepelde Spelt	- 0 — 50.	vrij.

Hebbende de wekelijksche middelprijzen in de *provincie Groningen* bedragen als volgt:

	Tarwe	*Rogge*	*Boekweit*	*Gerst*	*Haver*
1ste week:	f 7,05,	f $5,43\frac{1}{2}$,	f 4,20,	f $3,58\frac{1}{2}$,	f $2,02\frac{1}{2}$.
2de „	- 7,26,	- $5,43\frac{1}{2}$,	- 4,20,	- $3,63\frac{1}{2}$,	- 2,05.
3de „	- 7,50,	- $5,57\frac{1}{2}$,	- 4,70,	- $3,77\frac{1}{2}$,	- 2,30.
4de „	- $7,33\frac{1}{2}$,	- 5,50,	- 4,26,	- 3,70,	- 2,10.

WEERKUNDIG OVERZIGT OVER DE MAAND MEI 1838.

Ingezonden bij het Genootschap ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen te Groningen, uit de OUDE PEKELA.

BAROMETER.				THERMOMETER.			
Hoogstestand.	Laagstestand.	Verschil.	Gemiddelde hoogte.	Hoogstestand.	Laagstestand.	Verschil.	Gemiddelde hoogte.
29.7, d. 10 's avonds.	28.$8\frac{1}{2}$, d. 13 's mid. en av. en d. 14 's mo.	0 dm. $10\frac{1}{2}$ l.	29 d. 1.55 l.	80°, den 4.	40°, den 14. 's avonds.	40°.	56°, 34.

LUCHTSGESTELDHEID.

Helder 47 malen. Bewolkt 26 —— Betrokken 15 —— Regen 5 —— Geen Mist.	Buiten de gewone waarnemingen 3 m. *donder*, 1 m. *hagel*, 1 maal *noorderlicht* d. 28sten.	*Zoo* treurig April eindigde, zoo aangenaam begon de lieve Mei, die eene schoone vergoeding was voor de doorgestane koude: echter was zij niet zoo vruchtbaar als men gehoopt had, doordien er niet dikwijls, en dan nog spaarzaam, regen viel en een paar malen zeer zware nachtvorst ondervonden werd, t. w. den 10den en 16den.

WINDSGESTELDHEID.

Tusschen N. en W. (vlak N. daaronder gerekend) 26 malen.	Zachte wind 42 malen.
—— N. — O. (—— O. —— ——) 33 ——	Windig 36 ——
—— Z. — O. (—— Z. —— ——) 20 ——	Hevige wind 1 ——
—— Z. — W. (—— W. —— ——) 14 ——	Stil 14 ——

De *Barometer*, meestentijd hoog teekenende, stond veelal eenparig, geheel zonder plotselinge of schielijke veranderingen; de eenige, die opmerking verdiende, was eene geringe daling van $2\frac{1}{2}$ l. in den nacht tusschen den 12 en 13den. In den aanvang der maand niet hoog teekenende, rees het kwik, met geringe uitzonderingen, tot den 12den, toen de Barometer zich na de daling van den 13den hersteld had, was hij zeer weifelende tot aan het einde der maand.

De *Thermometer* teekende van den 2—9den tamelijk hoog, den 4den zelfs zeer hoog: ook was dit het geval in de 10 laatste dagen, met uitzondering van den 26sten. De middagwaarnemingen waren doorgaans tusschen 60° en 80°. Somtijds waren er nog al aanmerkelijke *rijzingen* tusschen de morgen- en middagwaarnemingen (zoo als den 5, 7, 13, 17, 21 en 28sten), doch de voornaamste was den 2 en 4den (telkens van 23°). Ook belangrijke dalingen hadden er plaats den 4, 5, 8, 22, 25 en 28sten, bijzonder echter den 3den eene daling van $19\frac{1}{2}$°.

De *Hoofdwind* was *Oostelijk*, vooral van den 3—10den en van den 16—28sten; doch over 't geheel meer naar het N., dan naar het Z. hellende.

AANKOMST EN VERTREK VAN SCHEPEN.

Binnengekomen te Amsterdam, den 25 Junij, M. M. Ore, *Martha Andrea*, van Drammen. — Te Harlingen, den 21 Junij, K. J. Klasen, *de Vriendschap*, van Liverpool. — In het Vlie, den 20 Junij, J. J. Legger, *Geertruida*, K. H. Plukker, *Martha Alida*, en den 22sten, B. E. Boll, *de Weldaad*, alle drie van Sunderland. - W. H. Kraan, *de vr. Helena*, van Memel, - R. C. de Groot, *de Eendragt*, van Osterrusoer, - den 25sten, J. Eilers, *Verwachting*, van Newcastle, - J. J. Greven, *Vrede*, en G. Helling, *vr. Maria*, beide van Dantzig, - A. Sluik, *Johanna*, van Lubeck, - T. F. Harding, *Hendrika*, J. K. Bart, *jonge Jan*, B. H. Plukker, *jonge Hendrik*, en A. Rozema, *Buitenwerf*, alle vier van Osterrusoer. — Te Briel, den 26 Junij, H. J. Mulder, *Wendelina*, van Wemy's. — Te Helvoet, den 25 Junij, J. H. Potjer, *jufvr. Fresina*, van Koppenhage. — Te Vlissingen, den 23 Junij, T. Douwes, *Pelikaan*, van Bordeaux. — Te Antwerpen, tusschen den 24 en 26 Junij, Lauwers, *vr. Maria*, van Rotterdam, - op de rivier, Hazewinkel, *die Biene*, van Dordr. — Te Hamburg, den 22 Junij, de Jonge, *Alida Ikina*, van Bayonne. — Te Sourabaya, den 31 Jan., J. J. Kortrijk, *Generaal baron van Geen*, en den 7 Febr., E. D. Dekker, *Dorothea*, beide van Batavia. — Te Bayonne, tusschen den 16 en 18 Junij, W. K. Kok, *de Hoop*, van Amsterdam. — Te Rouaan, den 20 Junij, G. E. Jonker, *Alida*, van Stettin. — Te Memel, den 11 Junij, H. J. Ketelaar, *Hunse*, van Harlingen, - H. J. Bruin, *de 2 Gebroeders*, van Pekela. — Te Kroonstad, den 10 Junij, A. K. de Groot, *Jacoba*, ven Rotterdam. — Bij Kaap de Gates, den 11 Junij, Bakker, *Dolphijn*, en Fijn, *Klasina Theodorus*, beide van Marseille naar Petersburg. — Te Belfast, den 20 Junij, de Jonge, *Diana*, van Rotterdam. — Te Hull, den 21 Junij, Bakker, *jonge Cornelis*, van Amsterdam, — Te Gravesend, den 20 Junij, Visser, *Eendragt*, van Workum. — Te Dantzig, den 15 Junij, Legger, *Jezelina*, van Amsterdam, - den 17den, Bekkering, *Gezina*, van Rotterdam.

Vertrokken van Texel, den 24 Junij, J. Houtzager, *de Onderneming*, en H. B. Engelsman, *Christina*, beide naar Londen, - R. Remkes, *Margaretha Sophia* (v. Stettin), naar Leuven, - van den 26sten, F. H. Trip, *Petrus*, naar Batavia, - C. Meijer, *Eensgezindheid*, naar Suriname, - P. J. de Jong, *jonge Jan*, naar Londen — Uit het Vlie, den 20 Junij, G. G. Smit, *de vr. Jantina*, naar Petersburg, - H. K. de Weerd, *vr. Lubbegina*, naar Noorwegen, - H. Brandt, *Catharina*, *Sophia*, naar Hamburg, - A. H. Dijkhuis, *Christina*, op avontuur, - den 25sten, P. H. Hazewinkel, *Catharina Julia*, naar Archangel, - J. J. Kortrijk, *de Stad Groningen*, naar Dantzig, - H. J. Oortjes, *Margina Margaretha*, naar Dantzig, - R. J. Sprik, *Vriendschap*, naar Hamburg. — Van Ameland, den 15 Junij, M. Wijbes, *de Vriendschap*, naar Dantzig, - K. J. Scholtens, *Europa*, naar Flensburg. — Van Helvoet, den 24 Junij, W. A. Bakker, *Neptunus*, naar Liverpool, - den 26sten, A. W. Bakker, *Anna Hermanna*, naar Liverpool, J. K. de Weerd, *Waakzaamheid*, naar de Oostzee, - J. van Delft, *de jonge Jan*, naar Batavia. — Van Maassluis, den 21 Junij, E. H. Bekkering, *de vr. Styna*, naar Belfast, - H. J. Brouwer, *Maria*, naar Liverpool, - G. J. Postema, *de vr. Ikina*, naar Stockholm, - H. T. Drent, *de Eendragt*, naar Rostok. - D. H. Hazewinkel, *Merwestroom*, naar Koningsbergen. — Van Rouaan, den 20 Junij, J. H. Bekkering, *Jantina*, naar Rostok. — Van Liverpool, den 20 Junij, D. B. Jonker, *de jonge Agatha*, naar Dordrecht, - D. A. Zijlstra, *Catharina*, naar Archangel. — Van Kiel, den 18 Junij, D. H. Duit, *Maria*, naar Dantzig. — Van Travemunde, den 19 Junij, B. H. Schuur, *de Herstelling*, naar de Noordzee. — Van Swinemunde, den 16 Junij, J. J. de Boer, *de 2 Gebroeders*, en W. J. de Vries, *de Vriendschap*, beide naar Rouaan. — Van Bolderaa, den 12 Junij, J. J. de Jonge, *Lucas en Wicher*, naar Amsterdam, - J. Verlee, *de jonge Jacob*, kapit. Berg, *Maria Sophia*, A. Hazewinkel, *de jonge Cornelis*, en den 14den, T. K. Klunder, *Catharina*, alle vier naar Elseneur. — Van Dantzig, Wever, *Gezina* naar Amsterdam, - den 16den, Kok, *Jan Freerk*, naar Harlingen, - Mulder, *Rensina*, naar Amsterdam, - den 18den, Kwakenburg, *Concordia*, naar Amsterdam, Mellema, *jonge Reintje*, naar Amsterdam. — Van Memel, den 14 Junij, van Wijk, *jonge Barend*, naar Harlingen.

P. J. PASCHÉ

zal de eer hebben, om op MAANDAG, den 2 JULIJ eerstkomende, tusschen 4 en 7 uren, bij den Kastelein J. BIERLING, in *la Solitude*, buiten de Oosterpoort, te *Groningen*, te doen opstijgen: Een zeer fraaije LUCHTBOL, vergezeld door eenen TURK, welke op de hoogte van zevenduizend Ned. Ellen zal komen.

De Entrée per Persoon is 25 Cents, waarvoor men van genoemden Kastelein Gelag kan bekomen.

CONCERT, in het Lokaal van de SOCIETEIT *DE UITSPANNING*, op ZONDAG, den 1 Julij, des avonds te zeven uren.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

*** Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER Vrouwe C. CLEVERINGA, hartelijk geliefde Echtgenoote van

Nabij DELFZIJL — Jonkhr. *Mr.* **E. J. LEWE VAN ADUARD.**
den 26 Junij 1838.

Eenige kennisgeving.

*** Mijne Vrouw ANNA MARIA GLASIUS verloste heden van eene DOCHTER.

DOCKUM — **H. R. DE RUITER.**
den 26 Junij 1838.

Eenige kennisgeving.

*** Mijne geliefde Echtgenoote A. F. SINNINGHE beviel heden voorspoedig van eenen welgeschapenen ZOON.

GRONINGEN — **A. KÖSTER.**
den 27 Junij 1838.

Vrienden en Bekenden gelieven dit voor algemeene kennisgeving aan te nemen.

*** Mijne geliefde Echtgenoote H. STRATINGH beviel heden middag van eene DOCHTER.

DELFZIJL — *Mr.* **H. J. OFFERHAUS.**
den 27 Junij 1838.

Eenige kennisgeving.

*** Mijne geliefde Echtgenoote H. BRUINS beviel heden zeer voorspoedig van een' welgeschapenen ZOON.

GRONINGEN — **J. GOEDHUIS.**
den 28 Junij 1838. — Koopman in *den Gouden Engel.*

*** Heden overleed mijn geliefde Echtgenoot ELIBERTUS WARMOLTS, in leven *Predikant te Lellens*, *Buitenpost* en *'t Zandt*, daarna bij de vier jaren *Rustend Leeraar* alhier, in den ouderdom van bijna 69 jaren.

Veel en zwaar was zijn lijden, — zacht en gelaten zijn sterven. —

Ieder, die den Overledene in zijne betrekkingen, vooral als Leeraar en Vader, gekend heeft, vertrouw ik, billijkt mijne droefheid.

MIDDELSTUM den 24 Junij 1838.

G. WARMOLTS,
geb. **WIBBENS.**

*** Heden avond overleed onze geliefde Zuster CATARINA ALBERDINA TER HUIZEN, na eene hevige ziekte van ruim vijf weken, in den ouderdom van zesendertig jaren.

Gevoelig treft ons deze slag, daar zij de getrouwe en liefderijke verzorgster was onzer lijdende Zuster; achttien jaren lang heeft zij, bijna onafgebroken, ter verpleging aan hare bedsponde doorgebragt — geene klagt is daarover ooit van hare lippen gevloeid. Wij waren alles voor elkander, zoodat haar verscheiden ons zeer smartelijk valt.

Onze Vrienden en Bekenden, van wie zij zoo bijzonder veel achting genoot, gevoelen dit zeker ook, en zullen met ons haar verlies betreuren. — Haar aandenken is ons onvergetelijk.

PH. TH. TER HUIZEN.
GRONINGEN — **B. B. TER HUIZEN,**
den 25 Junij 1838. — geb. **NIEUWBURG.**
R. P. TER HUIZEN.

*** Heden morgen overleed mijn waarde Man HINDRIK UDES BARLAGEN, *Negotiant* en *Ontvanger* der Gemeente, oud ruim 44 jaren. Diep bedroefd over de scheiding van hem, met wien ik 17 jaren in eenen genoegelijken echt heb mogen leven, en in wien onze vijf Kinderen een' getrouwen en zorgdragenden Vader verliezen, geef ik, langs dezen weg, van dit smartelijk ongeval berigt aan onze Vrienden en Bekenden; wenschende Gode te zwijgen, die hem naar Zijnen eeuwig wijzen raad van hier geroepen heeft.

SCHEEMDA — **A. T. BARLAGEN,**
den 25 Junij 1838. — Wedw. H. U. BARLAGEN.

*** Het DERDE DEEL van het VEEARTSENIJKUNDIG MAGAZIJN, door Prof. *A. NUMAN*, handelt, onder anderen, van bladz. 1 tot 244, over DE HEERSCHENDE LONGZIEKTE VAN HET VEE; derzelver aard en Geneeswijze. Met drie gekleurde Platen. Dit Deel is ook apart te bekomen, à f 5 — 25, bij R. J. SCHIERBEEK, JR., en alom.

*** Bij G. T. N. SURINGAR, te *Leeuwarden*, is van de Pers gekomen:

HANDLEIDING BIJ HET GEREGTELIJK-GENEESKUNDIG ONDERZOEKEN VAN LIJKEN, door *A. L. LAND*, *Doctor in de Genees-*, *Heel-* en *Verloskunde*, à f 2 — 10.

DE HEIDENSCHE MOLEN, een Roman, naar het Hoogduitsch van *DAN. LESSMANN*, 2 Dln., gr. 8vo, à f 6 — 60.

REINHARD, DE WAARDE DER KLEINIGHEDEN IN DE ZEDEKUNDE, 2de, *herziene Druk*, gr. 8vo, à f 2 — 50.

BOSSCHA, NEÊRLANDS HELDENDADEN TE LAND, 22ste Aflevering, bij Inteekening à f 0 — 50.

Met de 23ste Aflevering, die op de Pers is, zal het 2de Deel kompleet zijn.

MINISTERIE van KOLONIËN.

De MINISTER van KOLONIËN, — als door Zijne Majesteit gemagtigd tot het doen BEVRACHTEN van DRIE à VIER SCHEPEN, bij voorkeur KOFSCHEPEN, tot AFHALING van HOUT uit de Kolonie *SURINAME* en bestemd naar *ROTTERDAM*, om van hier, bij tusschenruimte van drie of vier weken, naar de Kolonie te vertrekken, en welke Schepen de rivier *Coppename* zullen moeten opvaren, alwaar zich het voorhanden zijnde Hout bevindt, — noodigt bij deze de belanghebbenden uit, om tot afhaling van dat Hout hunne Schepen aan het Ministerie voornoemd aan te bieden, met opgave van derzelver GROOTTE en de verlangde VRACHT, per kubieke voet berekend, de uit- en tehuisreize daaronder begrepen, ééns zonder meer.

De BILJETTEN van INSCHRIJVING, waarin tevens vermeld moet worden het tijdstip, waarop de Schepen tot vertrek gereed kunnen zijn, zullen aan het Lokaal van het Ministerie voormeld, te *'s Gravenhage*, moeten worden ingezonden, vóór of op den 10 Julij 1838, terwijl de zoodanige, welke in aanmerking zullen kunnen komen, aan eene Inspectie van de zijde van het Ministerie zullen kunnen worden onderworpen.

'S GRAVENHAGE den 18 Junij 1838.

De Luitenant-Generaal, Minister voornoemd:
J. VAN DEN **BOSCH.**

*** De **ADMINISTRATEUR** van 's RIJKS SCHATKIST in de PROVINCIE *GRONINGEN* adverteert, dat hij zijne FUNCTIËN op den 1 JULIJ 1838 wederom ZAL AANVAARDEN.

GRONINGEN den 28 Junij 1838.

De Administrateur voornoemd:
BUSCH.

*** Het **PLAATSELIJK BESTUUR** van de GEMEENTE *LEENS* herinnert bij deze, dat de KERMIS te *WEHE* dit jaar invalt op WOENSDAG, den 4 JULIJ en volgende dagen; voorts daarbij notificerende, dat er hoegenaamd GEENE BEDELARIJ zal mogen plaats hebben, en dat ALLE SPELEN OM GELD OF GELDSWAARDE strengelijk zullen worden geweerd.

WEHE den 28 Junij 1838.

Het Plaatselijk Bestuur voorn.:
J. VAN **JULSINGHA.**
Ter ordonnantie van hetzelve,
A. N. BOLT,
Assessor.

*** Bij besluit van ZIJNE MAJESTEIT, van den 30 Mei jl., no. 95, zijn de VOLMAGTEN tot het BESTUUR van den *NOORD-POLDER* gemagtigd tot het doen eener NEGOTIATIE, groot hoogstens f 11,000 — 00.

De INSCHRIJVING dezer GELDLEENING zal geschieden op Zaturdag, den 30 Junij 1838, des voormiddags van negen tot twaalf uren, ten Huize van K. J. WESTERHOFF, te *Warffum*.

Al degenen, welke verlangen in die Negotiatie deel te nemen, worden hiermede verwittigd:

a) dat de Gelden wederom in de jaren 1844 en 1845 zullen worden Afgelost;
b) dat van deze Inschrijving Interest zal worden betaald naar $3\frac{1}{2}$ Gulden van iedere honderd Guldens in het jaar;
c) dat, indien er meerder dan de vereischte som wordt aangeboden, er over de Aandeelen, welke in de Negotiatie kunnen worden aangenomen, zal worden Geloot;
d) eindelijk, dat van deze Aandeelen terstond 5 pCt. zal worden betaald.

Alles op grond van het Plan der onderhavige Negotiatie, bij opgemeld Koninklijk besluit goedgekeurd, welk Plan den Deelhebbers bij voorschrevene Inschrijving zal worden voorgelezen.

WARFFUM den 23 Junij 1838.

Namens de Volmagten voornd.:
L. P. RÖMELINGH,
Boekh.

*** HINDERKIEN HIELKES NIJSTIEL, laatst weduwe van JELLE JACOBS OOMKES, Landbouwersche, wonende te *Engelbert*, door de Regtbank van eersten aanleg, zitting houdende te *Groningen*, bij vonnis van den 25 Mei 1838, behoorlijk geregistreerd, *interdite* verklaard zijnde, zoo wordt een ieder, die iets van haar heeft te VORDEREN, of aan haar SCHULDIG is, verzocht, daarvan ten spoedigste opgave of betaling te doen aan haren Voogd, PIETER HINDRIKS WESTERS, Landbouwer, woonachtig op het *Hoogezand*, of ten Kantore van Mr. HERMAN TRIP, Notaris te *Groningen*.

*** De ondergeteekende, HENDRIK SNEIDERMAN, ook SCHREUDER genoemd, Timmerman, wonende te *Hoogezand*, waarschuwt elk en een' ieder', om aan zijne Vrouw FENNIGJE KLAASSENS PEKELDER NIETS TE KREDITEREN, aangezien door hem deswege geene DE MINSTE BETALING zal worden gedaan.

H. SNEIDERMAN.

Op MAANDAG, den 2 Julij 1838,

des voormiddags te 10 uren, zullen, vóór den Snikstal, buiten de Apoort, op gewoon krediet publiek worden verkocht: ongeveer 1400 STOEL SCHIJEN, 1400 ACHTERSTALEN, en 400 VOORSTALEN; voorts eene groote partij MUNSTERSCHE KLOMPEN, en een stuk HEMDELINNEN.

Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris.*

VERKOOP van TOPGRAS.

Ten overstaan van Mr. J. W. QUINTUS, Notaris te *Groningen*, zal, op Dingsdag, den 3 Julij 1838, des avonds te 7 uren, ten Huize van J. J. DAMMINGA, buiten de Boteringepoort, publiek worden Verkocht: Het TOPGRAS van 4 Bunders, en verhuurd: de NAWEIDE van 2 Bunders *Land*, gelegen buiten de Boteringepoort, aan den Adorperweg, toebehoorende aan P. J. DE WOLF.

*** Mr. HERMAN TRIP, openbaar Notaris, residerende te *Groningen*, is voornemens, op Woensdag, den 4 Julij 1838, des avonds te 6 uren, ten Huize van den Kastelein O. J. SMIT, bij het 1ste Tolhek, aan den Trekweg buiten het Kleine Poortje, onder *Engelbert*, publiek te verhuren:

Eene BEHUIZING en SCHUUR, en voorts *voor dit Saizoen*, in percelen, om te Hooijen en te Weiden, en na te Weiden: ongeveer 30 Bunders LAND, alles staande en gelegen te *Engelbert*, en uitmakende de *Boerenplaats* van HINDERKIEN HIELKES NIJSTIEL, Weduwe JELLE JACOBS OOMKES, Landbouwersche aldaar; alsmede, om bij percelen te *verkoopen*: het TOPGRAS en de HAVER, zich op een gedeelte dier Landerijen bevindende.

Mr. H. TRIP, *Notaris en Procureur.*

*** Mr. HERMAN TRIP, openbaar Notaris, residerende te *Groningen*, is voornemens, op Donderdag en Vrijdag, den 5 en 6 Julij 1838, telkens des morgens te 10 uren, op de Boerenplaats van HINDERKIEN HIELKES NIJSTIEL, Weduwe JELLE JACOBS OOMKES, Landbouwersche, woonachtig te *Engelbert*, publiek, op gewoon krediet, te verkoopen:

12 MELK-, KALF- en GUSTE KOEIJEN, 3 MERRIEPAARDEN, 4 VEERSEN, 4 KALVEN, 4 SCHAPEN, 2 LAMMEREN en 1 VARKEN, alles van het beste soort; voorts BOERENWAGENS, KORREWAGENS, CHAIS, PLOEGEN, EIDEN, KERN, TIENEN, MOLDEN en verdere GOEDEREN; eene partij HOOI en STROO, een HOND met het HOK, en eenige HOENDERS; wijders al de MOBILIA, als: BEDDEN met derzelver TOEBEHOOREN, KABINET, PULPITRUM, SPIEGELS, KLOKKEN, TAFELS, STOELEN, en verder alles, wat tot eene Boerderij noodig is, en eindelijk eenig GEWERKT GOUD en ZILVER; zullende op den eersten dag de Levende Have worden verkocht.

Mr. H. TRIP, *Notaris en Procureur.*

VERKOOP van eene Lading opregte ZEEUWSCHE

IJPEN BOOMEN van 12 tot 20 Duimen dikte, direkt uit *Zeeland* aangevoerd, binnen kort te houden door de Firma BOS & COMP.; tijd en plaats nader te bepalen.

HOUTVEILING,

op Donderdag, den 5 Julij 1838, des namiddags te twee uren, in *de Altena*, van groote partijen VUREN en GREENEN HOUTWAREN, liggende buiten de Steentilpoort; zijnde de Notitiën te bekomen bij den Heer D. VAN HOUTEN.

Op DONDERDAG en VRIJDAG, den 5 en 6 Julij 1838,

telkens des voormiddags te 10 uren te beginnen, zullen te *Anloo*, ten Sterfhuize van wijlen Mejuffer M. S. ELLENTS, ten overstaan van Mr. A. HOMAN, Notaris te *Assen*, publiek worden verkocht:

1 Zwart MERRIEPAARD, 1 Bruinvoet RUINPAARD, 15 KOEIJEN, 30 SCHAPEN, 2 Beslagen BOERENWAGENS, waarbij een Overdekte, PLOEG, EGGEN en andere BOERENGEREEDSCHAPPEN, KERNEN, TIJNEN en meerdere MELKGEREEDSCHAPPEN; verder onderscheidene HUISMEUBELEN, als KABINETTEN, KISTEN, KASTEN, SPIEGELS, STOELEN, TAFELS, LEDEKANTEN, MANGEL, BAKTROG, KLOK en verdere MEUBILAIRE GOEDEREN; voorts onderscheidene BEDDEN met derzelver TOEBEHOOREN, en eene aanzienlijke hoeveelheid PORSELEINWERK, KOPER en TIN en hetgene verder ten tijde van Verkoop zal worden gepresenteerd. Alles toebehoorende aan de Erven van gemelde wijlen Mejuffer M. S. ELLENTS en Zuster E. G. ELLENTS, beide te *Anloo* overleden. Zullende den eersten dag de Levende Have, Boeren- en Melkgereedschappen, Ballast en Ruige Meubelen, en op den tweeden dag het Porselein, Koper, Tin en de overige Meubelen ter Verkoop worden aangeboden.

Op ZATURDAG, den 7 Julij 1838,

des voormiddags te 10 uren, ten overstaan van Mr. A. HOMAN, Notaris te *Assen*, zal te *Anloo*, ten Huize van den Kastelein GERARD SMIT, publiek, op Afbraak, worden verkocht: Eene HEEREN BEHUIZING, staande te *Anloo*, bewoond en gebruikt geweest door nu wijlen Mejuffer M. S. ELLENTS, en toebehoorende aan de Erven van wijlen gemelde Mejuffers M. S. ELLENTS en Zuster E. G. ELLENTS, beide te *Anloo* overleden, waaromtrent nadere informatiën zijn te bekomen bij den Heer Mr. J. W QUINTUS, Advokaat en Notaris, wonende te *Groningen*.

ASSEN den 27 Junij 1838.

A. HOMAN, *Notaris.*

*** Mr. H. J. OFFERHAUS, Notaris te *Delfzijl*, gedenkt, op Zaturdag, den 7 Julij 1838, des avonds te 6 uren, ten huize van de Weduwe J. A. SMAAL, te *Delfzijl*, publiek te Verkoopen:

Een BEURTSCHIP met 2½ VEREN van *DELFZIJL* op *EMDEN*, laatst door nu wijlen J. VAN BUUREN, als Schipper, bevaren.

TABAKSFABRIJK te *HOOGEZAND*.

De ondergeteekende, bij zijnen HANDEL in WIJNEN, ook nog eene *TABAKSFABRIJK*, onder den naam van *het Wapen van Vriesland*, alhier opgerigt hebbende, brengt door dezen ter kennis van zijne geëerde Begunstigers, Plaats- en Landgenooten, dat van heden af aan bij hem verkrijgbaar zijn gesteld: diverse soorten van MARIJLAND-, CRUL-, BAAI- en PORTO-RICO-TABAK; zullende hij trachten door het fabriceren en leveren van deugdzame kwaliteiten, tegen billijke Prijzen, het in hem te stellen vertrouwen allezins te verdienen.

HOOGEZAND den 28 Junij 1838.

B. TEN CATE,
Wijnkooper.

N.B. Bij denzelven is te bekomen: echte puik-FRANSCHE WIJNAZIJN, à 30 en 40 Ct. de Flacon.

HARDDRAVERIJ te *EZINGHE*,

om een fraai *Zilveren Tabakskomfoor* tot PRIJS, en eene *Zilveren Tabaksdoos* tot PREMIE,

met gewonen luister, op ZATURDAG, den 30 JUNIJ 1838, door Paarden, welke geen' Prijs, van Stadswege aangeboden, gewonnen hebben, en tot genoegen der Keurmeesters zijn.

De Keuring der Paarden zal plaats hebben ten huize van R. G. MEIJER, des namiddags te 2 uren.

Met PERMISSIE van den BURGEMEESTER

van *BEDUM*, gedenken de Kasteleins JAN J. WEG en MENSE A. GROENVELD, te *BEDUM*, op ZATURDAG, den 30 Junij 1838, te laten verharddraven:

Een ZILVEREN TABAKSKOMFOOR tot PRIJS, en *eene ZILVEREN TABAKSDOOS tot* PREMIE,

opgeluisterd door de MUZIJK van het nieuw opgerigte Korps Muzikanten; waarop alle Paarden zullen worden toegelaten, die tot genoegen der Keurmeesters zijn.

De Keuring der Paarden zal plaats hebben ten Huize van M. A. GROENVELD, te één uur, zullende de Rijding precies te drie uren beginnen.

DRIE KASTENMAKERSKNECHTEN,

in MAHONIEHOUT KUNNENDE WERKEN, kunnen dadelijk VAST WERK en goede verdienst bekomen bij

JOHs. C. HOSBACH, E.z,
Meubel- en Spiegelfabrikant
te *Leeuwarden*.

ER WORDT GEVRAAGD,

in een' *KOEK- en BANKETWINKEL*: eene WINKELDOCHTER, die tevens de HUISHOUDING kan waarnemen, kunnende Getuigschriften overleggen van zedelijk en goed gedrag. Nader onderrigt aan het BUREAU dezer COURANT. Brieven franko.

Men verlangt eene KEUKENMEID,

om dadelijk in DIENST te treden.

Adres bij den DRUKKER DEZER.

174ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

Negende Lijst. No. 18483 een prijs van *f* 5000. No. 7550 een prijs van *f* 1500. No. 15226 en 15765 ieder een prijs van *f* 1000. — *Tiende Lijst.* No. 12566 en 3710 ieder een prijs van *f* 1000. — *Elfde Lijst.* No. 11647 een prijs van *f* 1000. No. 15344 een prijs van *f* 7500. — *Twaalfde Lijst.* No. 3677 een prijs van *f* 20,000.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 22 tot en met den 28 Junij 1838 zijn te *Groningen* geboren 13 zoons en 9 dochters; gehuwd geene; overleden 8 ouden en 12 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ENZ. OP DE BEURS TE *GRONINGEN*,

PER NEDERLANDSCHE MUDDE EN GRAANGEWIGT.

Dingsdag, den 26 Junij. Nieuwe TARWE gevraagd en daardoor wat hooger verkocht: 68, 70 ℔ n. Roode Oml. *f* 7,60, *f* 8,10; 68, 70, 72 ℔ dito Old. *f* 7,60, *f* 8, *f* 8,40. — ROGGE wel zoo aangenaam: 66, 68, 70 ℔ *f* 5,40,75, *f* 6,05. — BOEKWEIT slap: 60, 62, 64 ℔ Grijze Zand *f* 4,15.50,80; 62 ℔ Zwarte dito *f* 4,30, 62 ℔ Veen *f* 4. — GERST als voren: 56, 58, 60 ℔ Winter *f* 3,80, *f* 4, *f* 4,20; 56, 58 ℔ Zomer *f* 3,40,60; 60 ℔ Knobbe *f* 4. — Puike dikke HAVER prijshoudende; mindere soorten traag: 41, 44, 47, 50 ℔ dikke *f* 2,20,40,60,85; 35, 38, 40 ℔ blanke Voer *f* 1,90, *f* 2,10,25; 38, 40, 42 ℔ Zwarte dito *f* 2,05,20,30. — PAARDENBOONEN weinig vraag: *f* 4,25,50. — Grove GORT *f* 6,75, *f* 7; Parel dito de 100 Ned. ℔ *f* 10 a *f* 11. — KOOLZAAD *f* 11,50 a *f* 12,50. — RAAPOLIE *f* 41,50 a *f* 42.

PRIJZEN DER GRANEN, ENZ. TE *ROTTERDAM*.

Maandag, den 25 Junij. Zeeuwsche en Vlaamsche TARWE prijshoudende; Poolsche en roode soorten tot successivelijk hoogere prijzen verkocht: 129, 130 ℔ Rijn *f* 274, *f* 275; 130 ℔ dito *f* 278, *f* 279; 129 ℔ dito *f* 280; 131 ℔ dito *f* 280, *f* 285 en 130 ℔ witb. Pools. *f* 320, alles in entr. Heden was er op de verhoogde prijzen minder vraag, en is alleen 130 ℔ Rijn in entr. *f* 287 gedaan, en in cons.: 129 ℔ j. Rijn *f* 295; 131 ℔ n. Bovenl. *f* 295 en 116 ℔ Arch. *f* 200. — ROGGE met iets meerder handel tot weinig verbeterde prijzen, verkocht: 116, 117 ℔ n. Riga, vóór primo Sept. te leveren *f* 188, later op dezelfde conditie *f* 190; 117 ℔ dito dito zeilende *f* 190, alles in entr.: 116 ℔ o. Riga *f* 190: 121 ℔ Mannh. *f* 194, om te Schiedam te leveren: 121 ℔ Bonn *f* 195: 117, 118 ℔ Kolonie *f* 181, *f* 184; 116, 117 ℔ Coursche *f* 200; 116 ℔ p. o. Libau *f* 193; 122 ℔ n. Bovenl. *f* 193. — GERST iets hooger betaald: 106 ℔ n. Libau, om te Schiedam te leveren *f* 150, *f* 151 in entr., en alhier: 108 ℔ dito dito *f* 168; 108 ℔ Nassaud. *f* 136 in cons. — HAVER was tot de laatstbestede prijzen te bekomen. — BOEKWEIT: Klein-Brab. tot *f* 163 a *f* 166 naar kwal. en Vlaamsche *f* 160 verkocht. — KOOLZAAD: Puik Zeeuwsch is 66 vl. — Van LIJNZAAD is 110/111 ℔ Koningsb. tot *f* 250 en 111 ℔ Libau *f* 275 verkocht. — Nieuw Inlandsch HENNEPZAAD is tot *f* 175 gedaan. — De inkomende regten zijn voor de volgende maand bepaald als op: Tarwe en gepelde Spelt *f* 7,50, Rogge *f* 4.50, Boekweit *f* 15, Gerst, Haver en ongepelde Spelt *f* 22,50, alles per last. — Ter Beurze is gedaan: 128 ℔ Hooge Rijn-Tarwe *f* 279; 124, 125 ℔ Hooge dito *f* 270 in entr., 126 ℔ n. Geld. *f* 280; 123 ℔ n. Maas-Rogge *f* 198; om te Schiedam te leveren: 115 ℔ o. Libau dito *f* 193; 117, 118 ℔ Arendbs. in entr. *f* 206: 106 ℔ n. Libau-Gerst *f* 171; 111 ℔ n. Arensdb. *f* 169 en 86 ℔ n. Gron. dikke Haver *f* 90.

PRIJZEN DER GRANEN, ENZ. OP DE BEURS TE *AMSTERDAM*.

Maandag, den 25 Junij. TARWE prijshoudende. In entr. verkocht: 128 ℔ witb. Pools. *f* 325; 131 ℔ hoogb. dito *f* 330; 125 ℔ Nassaud. *f* 285. In cons.: 122 ℔ o. Zeeuws. *f* 288; 128 ℔ Rost. *f* 295; 124 ℔ roodb. Koningsb. *f* 285. — ROGGE prijshoudende: 119 ℔ Pruis. *f* 185 in ent.; 118, 121 ℔ dito in cons. *f* 190, 200: 122 ℔ n. Overijs. *f* 191; 121 ℔ Norder *f* 188 in cons. — GERST prijshoudende met veel handel: 101, 105, 106, 107 ℔ Vries. Zomer *f* 114, 122, 124, 126; 111 ℔ Knobbe *f* 140. — HAVER als voren: 82 ℔ n. dikke *f* 86; 75 ℔ o. Voer *f* 74 bij partij; 89 ℔ n. fijne *f* 97. — BOEKWEIT slap en zonder handel. — Ter beurze is nog verkocht 128 ℔ Rijn Tarwe in ent. *f* 280; 121 ℔ j. Munsters-Rogge in cons. *f* 190

KOOLZAAD prijshoudende: op 9 vat dadelijk 69 p. vl. — RAAPOLIE bleef gezocht: per 6/w. *f* 42: vlieg. *f* 41 a *f* 41,25; Sept. *f* 42 a 42,25; Oct. en Nov. *f* 42,60 a 75; Dec. *f* 42,75 a 43. — LIJNOLIE per 6/w. *f* 31,75; vlieg. *f* 31. — HENNEPOLIE per 6/w. *f* 37,50; vlieg. *f* 36,50. — RAAPKOEKEN *f* 56 a *f* 62. — LIJNKOEKEN *f* 7 50 a *f* 9.

Van den 26sten. Heden is van Tarwe nog verkocht: 128 ℔ jar. Koningsb. a *f* 296 in cons. en 130 ℔ Rijn a *f* 286 in entr. en van Rogge 118 ℔ oude Pruis. tot *f* 190 in cons.

Woensdag, den 27 Junij. TARWE en ROGGE blijft bij vorige prijzen, sedert Maandag is verkocht: 130 ℔ Rijn-Tarwe in entr. *f* 286 bij partij; in cons. 130 ℔ o. Rijn *f* 305; 128 ℔ r. Koningsb. *f* 295; 124 ℔ o. j. b. dito *f* 275; 129 ℔ o. Zeeuws. *f* 315; 128 ℔ o. Rost. *f* 295. — Van ROGGE is verkocht 116, 113 ℔ Pruis. bij partij *f* 185, *f* 190 in cons. — GERST zonder handel. — HAVER als voren: 82 ℔ n. dikke *f* 86. — BOEKWEIT niets in omgegaan.

Ter beurze is nog verkocht: 121 ℔ o. Wismar Tarwe in cons. tot *f* 260. — Tegen den 29 dezer in publieke veiling aangeslagen circa 19 L. Poolsche Tarwe; en tegen den 2 Julij circa 50 L. oude Coursche Tarwe.

KOOLZAAD 1 p. vl. hooger; Norder 66 p. vl.: Oostvr. 63 p. vl.; Oud Kromh. 64 p. vl.; op 9 vat in Sept., Oct. 71½ p. vl. — In LIJNZAAD niets omgaan. — RAAPOLIE goed prijshoudende: per 6/w. *f* 42; vlieg. *f* 41; Sept. *f* 42,25; Oct. *f* 42,75, Nov. *f* 43, Dec. *f* 43 a *f* 43,25. — LIJNOLIE per 6/w. *f* 32, vlieg. *f* 31.

LONDEN, den 22 Junij. Alleen van Iersche Haver zijn eenige ladingen aangekomen; van alle andere graansoorten was de aanvoer zeer onbeduidend. Tarwe, tot hoogere prijzen, vond minder levendige vraag, en slechts weinig is daarin tot de prijzen van ll. Maandag gedaan. Meel was gewild. Voor Tarwe onder slot was de kooplust minder driftig dan Woensdag, doch de houders wilden tot geene lagere prijzen loslaten. In Gerst is weinig gedaan, prijzen onveranderd. Naar Haver was goede vraag tot de prijzen van Woensdag; zijnde 8 dt. hooger, dan Maandag. Boonen en Erwten weinig ter veil en onveranderd in prijs.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN, *op de Beurs te AMSTERDAM, den 27 Junij.*

	l.k.	h.k.	te 4½ u.
Ned., Werk.Sch. 2½ pc.	54¾ a		
dito dito . . . 5 —	101⅞	101 15/16	101⅞
Uitgestelde dito	-		
Kensbilj. van dito . . .	*f* 25¼	25 5/16	
Amortis.-Syndic. 4½ pc.	95½	-	
dito dito 3½ —	80	-	
Handelmaatsch. 4½ —	179¼	180	179¾
Nieuwe dito . . 4½ —		-	
dito dito 1837 . 4½ —	100⅞	-	
O. I. Leening . 5 —	99½	-	
Aand.Kanab.b.West.4 —		-	
Aandeel. Spoorweg 4 —		-	
Fr., Ins.op't Grtb. 3 —		-	
Engeland dito . . 3 —		-	
Sp., L.b.Ard.v.85p.st.5 —	21 7/16	21½	
Dito bij dito, onb. stakk.		-	
Passive		-	
Deferred		-	
Fransche Uitgestelde		-	
Port., Obl. te Lond. 3 pc.		-	
Nap., Cert.b.*L.&B.* 5 —		-	
Dito bij *Falconn.&C.* 5 —		-	
Leening te L. bij Roths. 5 —		-	

	l.k.	h.k.	te 4½ u.
Aandeel. Tavoliere 3½ pc.		a	
Dito te Parijs . . . 3½ —		-	
R., Obl. *Hope* 1798, 1816, 5 —	105½	105¾	
dito 1828 en 1829 . . . 5 —	105½	105¼	
Cert. bij dito 1831/33 . 5 —		-	
Obl. te Londen . . . 5 —		-	
Cert. te Hamburg . . 5 —		-	
Inschrijv. in Assign. . 6 —	68½		
Certific. van dito . . 6 —	68 5/16	68⅜	
Polen, Aand.m.Lot. fl. 300 *f*		-	
Idem Idem 500 -		-	
Pruissen, dito dito R. 50 -	114½	-	
Neg. Londen 1830 . . 4 pc.		-	
Oostenr., dito dito *f* 250		-	
Metalliek . . . . 5 pc.		-	
Dito te Londen gen. 2½ —		-	
Ween. Bank b. *Goll&C.* 5 —		-	
Dito . . . . 4 —		-	
N. Weener Aandeel. fl. 500 *f*		-	
Den., L. te Londen 5 pc.		-	
Bras., Dito bij Rotsch. 5 —	99¼	-	
Louisiana bij *Hope* . . 5 — *f*		-	
Darmst. Aand. bij Loting		-	

In onze Binnenl. fondsen is niets van eenig belang omgegaan. Bij nietige affaire bleven de prijzen als gisteren. Alleen in Aandeelen Handelm. was eenige variatie, doch weinig handel. Met eene neiging tot prijsvermindering op 179¼ openende, waren, bij den geringen handel, eenige kleine inkoopen toereikende, om den prijs tot 180 te doen stijgen. Later viel de koers echter weder tot 179¾. Rijn spoorweg 110.

Van vreemde fondsen is letterlijk niets te vermelden.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt.: Prolong. 4 a 4½ pCt.; Wissel-Disc. 2½ pCt.

Nieuwe Mexico 5 pCt. van 100 p. st. 23½; Peru 6 pCt. van 100 p. st. 13, 12½; Ard. Coup. 1837 en 1838 16½.

Laatste prijzen, te 5 uren. Integr. 2½ pCt. 54¾ a 13/16, Holl. 5 pCt. 101⅞; Kansbilj. *f* 25 5/16; Handelm. 179¾ a ⅞, *Ardoins* van 85 p. st. 21½.

Te *Groningen*, ter Boekdrukkerij van C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, in de Oude Boteringestraat. (Met *autorisatie*.)

RAPPORT DER KOMMISSIE OVER DE VLASBEWERKING,

benoemd in de Vergadering van het Groninger Departement der Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid, van den 16 October 1837, uitgebragt in de Vergadering van den 19 Mei 1838.

In onze handen werd gesteld de beantwoording der vraag:

» Of het niet voor den Landman in de provincie Groningen, zoowel als voor de armen dezer Stad nuttig zoude wezen, om in de onmiddellijke nabijheid der Stad Groningen eene inrigting daar te stellen, ten einde het door den Landman gekweekte Vlas hier te roten, te braken en deszelfs verdere bewerking te doen ondergaan?"

Wij hebben de eer daarop het volgende voor te dragen:

Ten gevolge van de lage prijzen der Granen en de hooge prijzen van Lijnzaad en Vlas, nam van 1833—1836 de Vlasbouw in deze Provincie, vooral in het Westerkwartier, zeer toe. Het is moeijelijk, daarvan de juiste uitgebreidheid op te geven. Wij gelooven echter, die niet te hoog aan te nemen, met dezelve in laatstgemeld jaar op 380 bunders te stellen; — de groote behoefte en de hooge prijs der betere soorten van Vlas, elders geteeld, hadden ook voor het onze, onaangezien deszelfs geringe kwaliteit, in 1834 en 1835 een' tamelijk gereeden aftrek doen ondervinden; — dan, reeds in 1836 waren de prijzen der beste soorten dalende, en bleef zulks in 1837 aanhouden, hetwelk ten gevolge had, dat het door de slechte bewerking algemeen zoo geringe produkt van deze Provincie bijna geene vraag vond, en hetzelve niet dan tot lage prijzen te verkoopen was; terwijl het Vlas van Zuid-Holland en het beste van Vriesland steeds gereeden aftrek naar buiten 's lands vond. — De lage prijs van het Vlas hier, en de dan nog dikmaals hoogst moeijelijke gelegenheid tot verkoop hadden ten gevolge, dat reeds het vorige jaar in deze Provincie minder Vlas verbouwd werd, dan in 1836. Hieruit meenen wij te moeten afleiden, dat zonder eene verbeterde Vlasbewerking de teelt daarvan in deze Provincie weder geheel te niet zal moeten loopen.

De Vlasbewerking vereischt, bij eene bijzondere ervaring, een zoo naauwkeurig toezigt, als geen ander voortbrengsel van Landbouw, in deze Provincie geteeld, behoeft; hoogst moeijelijk zal het zijn, die ervaring te zien verkrijgen, en dat toezigt aangewend door Landlieden, welke den Vlasbouw niet als hoofdzaak beschouwen, gelijk zulks in Zuid-Holland, Vlaanderen en een gedeelte van Vriesland het geval is. Het is eene tweede en zeer belangrijke zwarigheid tegen de voortbrenging eener betere kwaliteit, dat het velen verbouwers van Vlas aan geschikt water voor de roting ontbreekt, hetwelk een' veel vermogenden invloed op de hoedanigheid van het Vlas heeft, waarop men dan ook zeer grooten prijs stelt in dat gedeelte van ons Vaderland, waar de Vlasbouw en Vlasbewerking de grootste vordering gemaakt hebben, en zoo verre boven die van andere Kwartieren uitmunten, gelijk zulks meest overtuigend daaruit blijkt, dat reeds sedert vele jaren eene groote hoeveelheid Vlas, voor een gedeelte in Noord-Holland, doch meest in Zeeland en bijzonder ook in Staats-Vlaanderen geteeld, niet eens aldaar geroot en verder verwerkt wordt, maar, na getrokken of getept te zijn, en zonder dat men hetzelve van het Lijnzaad ontdoet, naar Ridderkerk en onderscheidene andere dorpen in den omtrek van Rotterdam en Dordrecht vervoerd wordt en men het aldaar, na het gerepeld te hebben, verder met de meeste zorg de roting, braking en overige bewerking doet ondergaan. De evenvermelde verzending is zoo belangrijk, dat vele onzer Groninger tjalkschepen daarvan eenige ladingen vervoeren en jaarlijks daarin een' korten tijd eene voordeelige vrachtvaart vinden.

Uit deze mededeelingen meenen wij, dat gebleken is:

1) De wezenlijke behoefte aan eene verbeterde Vlasbewerking in onze Provincie.
2) Dat eene Vlasbewerking, genoegzaam gelijk aan die, vervat in de aan het hoofd dezes vermelde vraag, reeds elders in ons Vaderland plaats heeft, en die Vlasbewerking aldaar de proef eener veeljarige ondervinding heeft doorgestaan.
3) Het groot belang van het bezigen van het meest geschikte water voor de roting.

Zeer eigenaardig is het alzoo, dat dit Departement der Maatschappij van Nijverheid het tot een punt van opzettelijke overweging heeft gemaakt, op welke wijze zij deze nuttige Vlasbewerking zoude kunnen daarstellen.

Wanneér wij echter, bij de belangrijkheid van het daartoe vereischte kapitaal, de krachten van het Departement in aanmerking nemen, dan vinden wij het hoogst moeijelijk, omtrent het daarstellen van zoodanige inrigting een bepaald voorstel te doen; terwijl wij hiertoe niet durven overgaan op eene wijze, zoo als laatstelijk de Spinschool daargesteld werd, vreezende, door te veel van de leden te vergen, nadeelig op de verdere deelneming, en alzoo op den bloei van het Departement te werken.

Ter bevestiging van een en ander, diene de volgende berekening:

Reeds in 1836 werden in deze Provincie 380 bunders land met Vlas bebouwd, tegen gewone opbrengst en middel prijzen (bij de laatste in aanmerking genomen eene verhoogde waarde van het Vlas door betere bewerking en de daaruit voortspruitende buitengewone arbeidsloonen).

380 bunders, per bunder 200 bundels Vlas, geeft 76,000 bundels: maakt, à *f* 1—50, ...	*f* 114,000 — 00.
380 bunders, per bunder 16 mudden Lijnzaad, geeft 6080 mudden: maakt, à *f* 8—00, ...	- 48,640 — 00
te zamen	*f* 162,640 — 00.

En aangenomen, dat men slechts de helft van het in deze Provincie gekweekte Vlas aankocht, bedroeg zulks met de arbeidsloonen eene waarde van . . . . *f* 81,320 — 00, alzoo het vereischte kapitaal tot aankoop der grondstof en een jaar arbeidsloon, dat alleen verminderd zoude kunnen worden door den dadelijken verkoop van een gedeelte van het Lijnzaad, vóór nog al het Vlas was ontvangen. — Overigens meenen wij, dat geene berekening op eene kleinere schaal in aanmerking kan komen:

1) Omdat men zich bij het behandelen dezer zaak, in de Vergadering van den 16 October l.l., als doel heeft voorgesteld, door deze inrigting zoowel voor den geheelen provincialen Vlasbouw nuttig te zijn, als het zoo aanzienlijk aantal armen dezer Stad, voor zoo verre mogelijk, ook door dit middel tot werkzame ingezetenen te maken.

2) Omdat men geenen gewenschten uitslag zoude kunnen verwachten, zonder eenen ervarenen medebestuurder en eenige werklieden uit Zuid-Holland herwaarts te hebben laten komen, waarvan de kosten te groot zouden zijn voor eene minder belangrijke inrigting.

3) Omdat men, na het water in den omtrek dezer Stad zeer naauwkeurig te hebben onderzocht, op de meest geschikte plaats eene nog al niet onbelangrijke uitgestrektheid gronds voor de drooging, na de roting, zoude moeten aankoopen.

4) Omdat, bij eenen goeden uitslag dezer inrigting, de Vlasbouw in deze Provincie zeker zoude toenemen.

Na het hierboven medegedeelde, zal het wel overtollig zijn, verder nog in bijzonderheden te treden over den weldadigen invloed van zoodanige inrigting op den werkeloozen toestand van zoo vele armen in deze Stad; — alleen diene dan ook nog daaromtrent, dat, behalve de gewone arbeidsloonen, door ons bij den middelprijs van het Vlas medegerekend is eene verhoogde waarde, door meerdere bewerking, van 40 cents per bundel, hetwelk alzoo, bij de aangenomene berekening, over de helft van 76,000 bundels Vlas *f* 15,200 buitengewoon arbeidsloon zoude bedragen.

Verder meenen wij nog het Departement opmerkzaam te moeten maken, hoe zoodanige inrigting als van zelve den grond zoude leggen tot het oprigten van eene machinale Vlasspinnerij, en hieruit weder ligtelijk zoude ontstaan het oprigten van eenige fabrijk, onder waarborg van den geregelden arbeid voor de Handelmaatschappij, die reeds zoo weldadig voor vele andere Provinciën is, maar waarvan de Provincie Groningen nog genoegzaam niets geniet.

Eene zeer rijpe overweging der geheele zaak met derzelver gevolgen heeft ons meer en meer overtuigd, dat dezelve hier moeijelijk anders tot stand zal worden gebragt, dan door deelneming in eene namelooze Maatschappij bij wijze van aandeelen, waarbij wij niet onvermeld kunnen laten, dat de oprigting van soortgelijke Maatschappijen niet zonder voorbeeld is; zijnde gedeeltelijk tot hetzelfde doel eene Maatschappij tot bewerking van Vlas en Hennep opgerigt te Brussel, waarvan de statuten zijn goedgekeurd bij Zijner Majesteits besluit van den 12 Mei 1829; terwijl ook nog onlangs te Utrecht eene namelooze Maatschappij werd opgerigt voor de Zijdeteelt.

Dit een en ander in aanmerking nemende, stellen wij aan het Departement voor:

1) Tot eene volgende Vergadering in advijs te houden, of alsdan door het Departement eene Kommissie zal worden benoemd, ten einde een en ander omtrent deze zaak naauwkeurig te onderzoeken, meer bepaalde berekeningen te maken, en daarna (zulks geraden vindende) een concept te vervaardigen van Statuten eener namelooze Maatschappij voor Vlasbewerking, en verder eene bepaalde voordragt te doen van hetgene het Departement zoude kunnen aanwenden ter bevordering der oprigting van zoodanige Maatschappij.
2) Dit rapport intusschen aan de Leden van het Departement ter lezing toe te zenden.

En hiermede ons Rapport eindigende, hopen wij, dat, indien dit Departement het niet geraden mogt oordeelen, om aan ons voorstel gevolg te geven, dat dan toch de ontwikkeling en mededeeling van onze gedachten in eene Vergadering van zoo vele verdienstelijke mannen, die ook door het lidmaatschap van dit Departement hunne belangstelling in de Nijverheid van dit Gewest zoo overtuigend aan den dag leggen, ten gevolge moge hebben, dat eerlang op deze of gene wijze eene zoo gewenschte inrigting tot stand kome.

De Kommissie voornoemd:
SICCAMA VAN DE HARKSTEDE.
U. G. SCHILTHUIS, J.z.

VERSLAG VAN HET MUZIJKFEEST TE *KEULEN*,

OP DE BEIDE PINKSTERDAGEN, DEN 3 EN 4 JUNIJ 1838.

Schoon het even onmogelijk is, om aan anderen met woorden eene voortreffelijk uitgevoerde muzijk voor te stellen, als hun eene schilderij van RUBBENS en VAN DIJK, of een dichtstuk van DANTE door eene beschrijving kenbaar te maken, meende ik nogtans, dat het aan mijne *Zwolsche* stadgenooten en anderen niet onaangenaam zoude zijn, om van het muzijkfeest te *Keulen* een uitvoeriger berigt te verkrijgen, dan de nieuwspapieren tot nog toe hebben ingehouden. Tot dit berigt dan overgaande, moet ik vooraf zeggen, dat de *Gurzenich* — d. i., de *Conzertzaal* te *Keulen*, het bovenste gedeelte van een uit arduinsteen hoog opgerigt gebouw uitmaakt, hetwelk, door zekeren heer GÜRZENICH bij uitersten wil aan de stad geschonken, eerst tot een magazijn gebruikt, en daarna wederom door de stad voor eene concertzaal ten genoegen van het algemeen bestemd werd. Deze zaal is zeer groot, en kan ruim vierduizend, en alzoo meer menschen inhouden, dan de *St.-Michaelis-kerk* alhier, indien men ten opzigte van deze, alleen de zitplaatsen in aanmerking nemende, het koor er af rekent. De zoldering is met gips bewerkt en van onderscheidene ronde luchtgaten, even als de kerken, voorzien. Zij wordt in het midden door zeven stevige pilaren, die voor het feest met veel smaak gedecoreerd waren, ondersteund. Het onderste gedeelte derzelve was een antiek voetstuk. Verderop hadden zij de gedaante van champagneglazen, die, zeer ligt geel geverwd, met eene bruine *nuance* omhoog liepen; zijnde het bovenste gedeelte met eenen fraaijen rand omgeven. Boven dien rand verhieven zich uit de champagneglazen (want zoo worden zij ook genoemd) de schoonst geschilderde bloemen tot aan en eenigzins langs de zoldering. In den tijd van het karnaval, zeide men mij, verrezen daaruit allerlei poetsige en soms zeer onkiesche figuren. Alleen de voorste pilaar in het orkest had de gedaante van een' palmboom. De banken der zaal kunnen elk ruim vijftig menschen houden, en ter zijde en achter die banken kan nog eene groote menigte staande blijven.

Tusschen het orkest en de banken was nog eene breede ruimte opengelaten, waar niemand zitten of staan mogt, ten einde het *coup-d'oeil* op hetzelve vrijer te laten. Op den achtergrond der zaal, waar de zitbanken eindigden, is eerst eene breede ruimte tot doorgang, en dan een, door de gansche breedte der zaal voortloopende, kleine trap, waarlangs men, met eene trede of drie, naar een verhevener gedeelte, waar tafels en stoelen stonden en een rijk versierd en van alles ruim voorzien *buffet* gevonden werd. Er is ook eene met smaak vervaardigde *tribune* aan de eene zijde der zaal langs de zitbanken, waarin het elk vrijstond zich neder te zetten. Ook zijn er twee schoorsteenen, die ik nooit, in den smaak der middeleeuwen, netter gezien heb. Aan de zoldering hingen achttien zeer groote, gedecoreerde kroonen, zelfs vier boven het orkest, alle, niet met lampen, maar met kaarsen voorzien. Het voorstuk van het orkest was wit geporseleind, met goud en bijzonder bevallig bewerkt, zijnde de toegangen tot hetzelve aan beide zijden langs trappen, tusschen twee lage pilaren, waarop hooge, wit geporseleinde en met goud gedecoreerde kandelabres geplaatst waren. De banken van het orkest liepen van voren naar achteren, waar een orgel was, opwaarts, zoodat men elk, die er op zat, duidelijk onderscheiden kon.

Vooraan in het middelste gedeelte van het orkest stond Duitschlands groote componist en virtuoos FELIX MENDELSOHN BARTHOLDI, zoon van wijlen den eersten bankier te *Berlijn*, en kleinzoon van wijlen MOSES MENDELSOHN, welke door vele zijner geschriften, inzonderheid door zijne *Briefe über die Empfindungen* en zijne briefwisseling met *Lavater*, in de beschaafde wereld zeer vermaard werd, en zulks wel geplaatst op een verheven punt aan de spits van het voortreffelijkste *ensemble* en tot aan de beenen zigtbaar. Hij was tenger en scheen op het oog naauwelijks dertig jaren oud te zijn. Op zijn gelaat kon een groot genie, bij het innemendste voorkomen, niet miskend worden. Zijn lessenaar was schuins geplaatst, en boven hem hing eene sterk verlichte groote kroon, waarop wel slechts ééne rij kaarsen stond, doch de eene kaars zoo digt naast de andere, dat derzelver licht naar eene glorie om zijn hoofd geleek.

Het voorstuk van het orkest was, waar hij stond, verhevener opgerigt en met eene roode *draperie* met goud, die lager langs het voorstuk van het orkest voortslingerde, in den trant van eene koninklijke *loge*, vol smaak gedecoreerd. Onder deze *draperie* was, juist onder hem, eene vergulde lier op een lichtblaauw veld met lichtstralen aangebragt. Hij was reeds meer dan eens door het Nederrijnsche Muzijkgenootschap, tot hetwelk *Keulen*, *Dusseldorp*, *Aken* en *Elberfeld* behooren, als Directeur gebezigd, en had ook nu, schoon juist op dit oogenblik *Berlijn* met Vorsten opgevuld was, deze vereeniging niet willen te leur stellen. Hij is een man van middelen, die niet om eenig bestaan, maar uit voorkeur zijn vak gekozen heeft.

De solo-zangers en solo-zangeressen op dit feest waren:

SOPRAN.	TENOR.
Mejufvr. WELLY uit *Keulen*.	De Heer VRUGT uit *Amsterdam*.
ALT.	BAS.
Mejufvr. VAN RIBBENTROP uit *Coblentz* en Madame ESCHBORN uit *Amsterdam*.	De Heer DU MONT uit *Keulen*.

Deze solo's zaten rondom MENDELSOHN op stoelen, met Madame ESCHBORN aan het hoofd. Hooger naar achteren zaten eerst de zangeressen, vervolgens de zangers, en dan nog hooger de musicerenden. Alvorens nog de feestdagen aanbraken, had ik een kaartje genomen, om de *Hauptproben* of *repetitiën* te mogen bijwonen. Dit was van het grootste belang. Hier zag ik MENDELSOHN in zijne volle kracht en zijn eigendommelijk karakter. Hij was zeer *actief*, onderrigtte allen, ook de *solo's*, maar met eene uitnemende vriendelijkheid. Zelfs ging zijne *dilicatesse* omtrent de laatsten zoo verre, dat hij, bij het bespeuren van een door hen begaan abuis, dikwerf naar het achterste gedeelte van het orkest liep, en den schijn aannam, alsof daar iets moest veranderd worden. Men begreep die *manoeuvre*, en dadelijk werden zijne aanmerkingen door eene betere uitvoering opgevolgd.

Het orkest, waar DAVID uit *Leipzig*, KUFFERATH uit *Utrecht* en PRÄGER uit *Bielefeld* tegenwoordig waren, was zamengesteld als volgt:

		ORKEST.			
De Directeur . . .	1.				
De Directeur der koren .	1.	Violinen	74.	Horens	4.
De organist	1.	Violen	31.	Posaunen	4.
KOOR.		Violencellen	26.	Trompetten	4.
Sopran	118.	Contrabassen	17.	Pauken	1.
Alt	98.	Fluiten	7.	Groote Trommel	1.
Tenor	111.	Hoboën	7.	Bekken	1.
Bas	125.	Klarinetten	4.	Triangel	1.
		Fagotten	4.	Te zamen	641.

Het *ensemble* deed eene uitwerking, die ik niet beschrijven kan. Eene groote menigte menschen was ook naar *Keulen* gestroomd, om het Muzijkfeest bij te wonen. Onder anderen bevond er zich de zoon van SCHILLER, welken men Duitschlands grootsten dichter noemde. Men wilde mij met hem in kennis brengen, doch, aangezien men hier eene te vriendelijke aanmerking, die in de Gürzenich-zaal, waar het *enthousiasmus* voor de schoone kunsten in lichte laaije vlam stond, reeds gehoord was, bijvoegde, zocht ik dit slechts op eene beleefde wijze te ontduiken.

Op den eersten Pinksterdag werd gegeven:

Eene symphonie van FERD. RIES (Nr. 2 C—moll) Op. 80. JOSUA, *oratorium* in 8 afdeelingen naar G. F. HÄNDELS *originaal-partituur* met *accompagnement* van orkest en orgel.

Op den tweeden Pinksterdag:

EERSTE AFDEELING.

Eene symphonie van W. A. MOZART (Nr. 1 der uitgaaf van BREITKOPF en HÄRTEL te *Leipzig*, D—dur).

De Cantate DE HEMELVAART, van J. S. BACH.

TWEEDE AFDEELING.

Ouverture van de opera DE ABENCERAGEN, van L. CHERUBINI.

De Cantate DE WAARDE DER TOONKUNST, van L. VAN BEETHOVEN.

Zigtbaar waren er wegens de Christelijke feestdagen, met uitzondering van DE WAARDE DER TOONKUNST, dat de gelegenheid medebragt, godsdienstige onderwerpen gekozen. Men had echter in den gedrukten tekst der zangstukken, die gekocht kon worden, de namen der dichters niet opgegeven. De virtuosen in de muzijk zien wel eens meer den dichter over het hoofd. Zelfs hoorde ik hier de stelling voor en tegen behandelen, dat de dichter naar de muzijk, en niet de musicus naar de woorden des dichters moet werken. Ondertusschen is deze stelling bespot-

telijk. De poëzij heeft woorden, de muzijk slechts klanken, die minder duidelijk zijn. De *musicus*, die de poëzij gering acht, kan in zijn vak geen genie zijn. Indien MENDELSOHN over den druk geraadpleegd was, zoude ik de namen der dichters niet gemist hebben. Naar mate de muzijk volmaakter is, wordt zij te meerder met het dichtstuk één geheel, en in hoogere spheren zal welligt *musicus* en dichter één zijn.

De symphonie van FERD. RIES en de ouverture van L. CHERUBINI overtroffen naar mijn gevoel verre de symphonie van W. A. MOZART, schoon ook de laatste mij in verrukking bragt. Het *oratorium* JOSUA was heerlijk. Inderdaad, ik woonde den val van *Jericho* bij. Voortreffelijk zong VRUGT het

RECITATIEF en den daarop volgenden MARSCH.

Wohlan, sechs mal dem Herrn habt ihr gehorcht,
Tief in den staub wird bald die stadt gelegt.
Zum siebten mal vergoldet sich der tag, —
Blas't die drommeten, jauchzt, das horn ertöne!

JOSUA EN HET KOOR.

Glorreich ist Gott! Die stark gefügte mauer,
Der thürme stolz, die hohe masse, fällt!
Die völker beben bei dem schreckenslaut,
Gott donnert, sturm vas't laut,
Es ächzt der grund.
Glorreich ist Gott!

Vruchteloos zoude ik willen schetsen, hoe dat *Glorreich ist Gott!* mij trof. Toen het *ist Gott* telkens herhaald werd, en in een *Gott is Gott, ist Gott, ist Gott* met het volle orkest eindigde, verdween concertzaal en alles om mij heen, en was het mij alsof ik in hoogere spheren den lof des Allerhoogsten hoorde aanheffen.

Ook werd door Mejufvr. VON RIBBENTROP, een jong lief meisje van naauwelijks achttien jaren, bijzonder schoon gezongen de

ARIA.

O eitelkeit und irdscher stolz,
Wie kurz ist eure frist!
Der feste fels, der nimmer wankt,
Ist zuversicht auf Gott.

Dat:

O eitelkeit und irdscher stolz
Wie kurz ist eure frist!

kon aan geen edeler gelaat en uitdrukvoller lippen toevertrouwd zijn. Hare gansche ziel scheen er reeds in eenen zoo jeugdigen leeftijd, en boven velen verhevenen stand van doordrongen te wezen.

Nimmer vergeet ik de liederen, welke men den overwinnaar OTHNIEL te gemoet zong. Zij luiden:

(KOOR VAN JONKVROUWEN.)

Seht, der sieger naht heran —
Tönt, drommeten! cymbeln, schallt!
Lust bereitet, lorbern bringt!
Singt ein triumphirend lied!

(KOOR DER JONGELINGEN.)

Seht den heldenjüngling nahn —
Flötenton feir' ihn, und tanz!
Myrt' und rosen flechtet ihm
Zu seiner Götterstirne zier.

(KOOR.)

Seht, der sieger naht heran —
Tönt, drommeten! cymbeln schallt!
Lust bereitet, lorbern bringt!
Singt ein triumphirend lied!

en vooral

(HET SLOTKOOR.)

Dem Gott Jehovah schalle dankgesang,
Der hoch im himmel thront mit ew'ger kraft
Hallelujah! Hallelujah! (und huld!)

Wie het muzijkfeest niet bijwoonde, kan zich niet voorstellen, hoe uitmuntend dit slotkoor, en vooral het *hallelujah! hallelujah!* door de zaal dreunde. Na den afloop van dit eerste concert ging ik in eene andere straat, dan waar de Gürzenich-zaal ligt, iets koopen, en vernam er van man en vrouw, dat zij het *hallelujah! hallelujah!* even goed gehoord hadden, alsof zij op de zaal zelve tegenwoordig geweest waren.

Ook werd dit slotkoor, wegens deszelfs verbazende uitwerking, 's daags na den afloop der Pinksterdagen, nog eens op een bijzonder concert in de Gürzenich-zaal, onder andere stukken, herhaald.

Op den volgenden Pinksterdag, toen het tweede concert begon, was MENDELSOHN, welke slechts met een klein stokje in de hand, en door *gesticulatie gemanoeuvreerd*, en geen instrument behandeld had, naauwelijks zijne hooge standplaats opgeklommen, of hij werd, wel gedurende tien minuten, door het geheele *auditorium*, waarin op het laatst de muzijkinstrumenten deel namen, geapplaudiseerd.

De man boog zich op de beschaafdste en nederigste wijze bij herhaling, en scheen blijde te zijn toen er stilte kwam. Hem aanschouwende, zoude ik gezegd hebben hetgeen eens van zijnen grootvader gezegd werd: *Ziet daar een Israeliet, waarin geen bedrog is!* indien hij niet Christen geworden ware.

Na zijnen overgang tot het Christendom, gaf hij zijn voortreffelijk *oratorium* PAULUS in het licht, waarbij ik te *Dusseldorp*, op mijne terugreis, ter gelegenheid van een zeer groot concert, dat er, onder *directie* van den vermaarden JULIUS RIETZ, gegeven werd, het volgende hoorde zingen:

KOOR.

Mache dich auf, werde licht! denn dein licht kommt, und die herrlichkeit des Herrn gehet auf über dir.
Denn siehe finsterniss bedeckt das erdreich und dunkel die völker! Aber über dir gehet auf der Herr, und seine herrlichkeit erscheint über dir.

KORAAL.

Wachet auf! ruft uns die stimme
Der wächter, sehr hoch auf der zinne,
Wach auf du stadt Jeruzalem!
Wacht auf: der Bräutgam kommt,
Steht auf! die lampen nehmt,
HALLELUJAH!
Macht euch bereit
Zur ewigkeit!
Ihr müsset ihm entgegen gehn.

Zijnde mij verzekerd, dat deze woorden, waarvan men te *Dusseldorp* ook wederom den maker niet genoemd had, van MENDELSOHN zelven zijn.

Doch — om tot den tweeden Pinksterdag terug te keeren — VRUGT zong, in de *Cantate* de HEMELVAART, voortreffelijk de

TENOR-SOLO.

Recitatief.

Es sind der Engel heere,
Die seines namens ehre,
Die preis und kraft und macht
Mit lauter stimme singen
Und ihm nun ewiglich
Ein Hallelujah bringen.

alsmede de ARIA.

Ja, tausendmal tausend begleiten den wagen,
Dem könig der könige jauchzend zu sagen,
Dass erde und himmel sich unter ihn schmiegt,
Und was er bekämpfet, im staube nun liegt.

Zoodat de gansche vergaderde menigte den lof van onzen Nederlandschen zanger uitgalmde. Ik kan dit *dem König der Könige en jauchzend zu sagen* niet vermelden, zonder dat deze woorden mij nog aangenaam door de ooren klinken. Madame ESCHBORN van *Amsterdam* vervolgde alleruitmuntendst met de

SOPRAN-SOLO.

Recitatief.

Wie soll ich da, ich sünd'ger mensch,
Ein würdig loblied singen?
Herr! wasche du mein herz von sünde rein,
So will ich's dir zum opfer weihn.
Sonst hab' ich nichts, dir meinen dank zu bringen.

en de ARIA.

Oeffne meinen schlichten liedern,
Vater! deiner gnaden ohr.
Wenn ich dort im höhern chor
Werde mit den Engeln singen,
Soll mein danklied besser klingen.

Ook beviel mij het *koraal*, dat ten slotte van de *hemelvaart* aangeheven werd, en nagenoeg de wijze van een' onzer Psalmen had; luidende:

Lasst uns alle unsre tage
Rühmen seine starke hand,
Dass er alle pein und klage
Unsertwillen überwand.
Nicht nur in der sterblichkeit
Soll der ruhm sein ausgebreit't,
Ich will's euch hernach beweisen
Und dort ewiglich ihn preisen.

Daarop besloot eindelijk de LOF DER TOONKUNST het tweedaagsche feest. De muzijk van dit stuk was, ter gelegenheid van een Congres van onderscheidene Monarchen, op andere hen huldigende woorden vervaardigd, en men had daarna, aangezien de oude woorden niet meer te pas kwamen, nieuwe ter eere van de Toonkunst daar bijgevoegd, ten einde in allen gevalle de heerlijke muzijk te beter te bewaren. Deze *Cantate* beviel algemeen. Treffend was het volgende:

KOOR DER MANNEN.

Wenn umnacht den blick
Der männer verdüstert,
Ein dunkles geschick
Sie ahnend umflüstert,
Sind bald vor der Tonkunst
Die finsteren stunden
Des lebens verschwunden.

KOOR DER VROUWEN.

So stimmet mit ein
In unsre gesänge,
Ein froher verein
Der herzen, der klänge,
Zum preise der Tonkunst,
Die freude entzündet,
In freude verbindet.

KOOR VAN KNAPEN EN MANNEN.

Wir stimmen mit ein
In eure gesänge,
Ein froher verein
Der herzen, der klänge,
Zum preise der Tonkunst,
Die freude entzündet,
In freude verbindet.

Dit stuk geëindigd zijnde, verlieten allen hoogst voldaan de *Gürzenich*-zaal. Mij leverden de beide Pinksterdagen, schoon, helaas! niet in mijn Vaderland, hetgeen ik gaarne gehad had, maar te *Keulen*, twee muzikale en, hetgeen meer zegt, godsdienstige feestavonden op, zoo als ik slechts dáár beleefd heb, en wel nooit weer beleven zal. Daarom kocht ik dan ook MENDELSOHN'S fraaije, te *Berlijn* vervaardigde, en te *Keulen* verkrijgbare, sprekend gelijkende afbeelding, en wil ze in mijne woonkamer ophangen, ten einde mij te meermalen genoegelijk aan het feest te herinneren.

Nog moet ik hier bijvoegen, dat elk entréekaartje, om het feest bij te wonen, *f* 5,40 kostte, en een dergelijk kaartje, om bij de *Hauptproben* tegenwoordig te zijn, nog daarenboven *f* 0.60. Er had dan ook van de ruim vierduizend menschen eene ontvangst van meer dan twaalfduizend Pruiss. Th. plaats gehad. Echter was er een tekort van ruim duizend Pruiss. Th. Hieruit is na te gaan, hoeveel men aan den Nederrijn voor de schoone kunsten overheeft. Om het tekort te vinden, werd na het Feest nog een concert aangelegd. De directeur MENDELSOHN en allen, welke zich hadden laten hooren, kwamen, en speelden er voor niets. Wegens mijne terugreis op *Dusseldorp* woonde ik hetzelve niet bij, schoon ik er gaarne MENDELSOHN op de *piano*, zijn lievelingsinstrument, gehoord had. Het tekort echter bevreemde mij niet, daar ik wist, dat reeds drie van de geëngageerden, welken ik niet behoef te noemen, niet minder dan *f* 2400 gekost hadden. Te *Dusseldorp* zeide mij een deskundige, dat hem het pianospelen van MENDELSOHN in verrukking gebragt had, hoewel de *Gürzenich*-zaal voor het *instrument* te groot was; hebbende ook MENDELSOHN, toen hij na het spelen sterk geapplaudiseerd werd, bij herhaling met het hoofd geschud, ten teeken, dat hij zich zelven hier niet had kunnen voldoen. In deze stad vernam ik tevens van den Heer RIETZ, dat wij er MENDELSOHN op het concert zouden gezien hebben, indien hij niet, nog te *Keulen* zijnde, berigt ontvangen had, dat een zijner aanverwanten onverwachts overleden was, en toen met *extra post* naar *Berlijn* terug gegaan ware.

En zoo heb ik nu mijn wedervaren op het Feest te *Keulen*, ten behoeve mijner stadgenooten en anderen, op het papier gebragt. Mogelijk zal het geschrevene aan velen in het geheel niet behagen. Bij dezulken heb ik niets tot mijne verschooning aan te voeren, dan de woorden van eenen nog levenden dichter uit de oude Nederlandsche dichtschool, Mr. A. C. W. STARING VAN DEN WILDENBORCH, waar hij in een zijner jeugdige gezangen zegt:

»WIE NOOIT WIL KWALIJK DOEN, DIE SLAPE DAG EN NACHT."

ZWOLLE, den 16 Junij 1838.

KORTE LEVENSSCHETS VAN DE HERTOGIN *ABRANTES.*

JOSEPHINE JUNOT, hertogin van *Abrantes*, werd den 6 November 1784 te Montpellier geboren. Hare moeder was eene afstammeling van het geslacht der COMNENEN, hetwelk voormaals den troon van Konstantinopel en Trebizonde had bezeten. Haar vader heette DE PERMON, een naar den geest rijk begaafd partikulier, die bij de regering van Corsika aangesteld werd, toen dit eiland aan Frankrijk overging. Hij zelf bezorgde de opvoeding zijner kinderen, en gaf aan zijne dochter eene schier mannelijke opvoeding. Van haar verblijf op Corsika af, was mevrouw DE PERMON met de familie BONAPARTE gemeenzaam bekend. NAPOLEON, nog kweekeling aan de Parijssche militaire school, verkeerde veel ten huize van DE PERMON; zelfs wenschte hij mevrouw DE PERMON, toen deze weduwe geworden was, te huwen. Hare dochter was, ten tijde van den 18 brumaire, 16 jaren oud; ofschoon zij noch schoon noch rijk ware, gevoelde zich de generaal JUNOT, die sedert de belegering van Toulon BONAPARTE'S onafscheidelijke medgezel geworden was, door het scherpzinnige en edeldenkende meisje bekoord, en huwde haar, schier tegen den wil des eersten consuls, die zijnen gunsteling eene rijke, schitterende partij toegedacht had. Als gade van eenen man, die den Keizer zelden verliet, en die een der groote dignitarissen van het rijk was, had mevrouw JUNOT van nu af aan dikwerf gelegenheid NAPOLEON te zien en te spreken; zij leefde aan zijn hof, en was zoo hoog gesteld, dat haar niet ligtelijk eene gebeurtenis of een persoon van gewigt onbekend konde blijven. Niet te onregt maakt zij er aanspraak op, van al diegenen, welke over den Keizer geschreven hebben, de eenige te zijn, die hem juist en volkomen gekend hebbe; als zoodanig wijst zij ontelbare dwalingen van het *Mémorial de St. Hélène* te regt, en stelt zeer dikwerf de ongeloofwaardigheid van dit geschrift in het helderst licht.

Het overlijden van haren echtgenoot in 1813 en des Keizers val hadden voor de Hertogin VAN ABRANTES de nadeeligste gevolgen. Haar echtgenoot had wel als maarschalk eene zeer aanzienlijke jaarwedde getrokken, doch geen vermogen nagelaten; de terugkeer der Bourbons ontnam ook der hertogin het inkomen, hetwelk zij als gezelschapsdame der keizerin-moeder genoot. Wel bewees haar de keizer ALEXANDER tijdens zijne aanwezigheid te Parijs veel achting en deelneming, en legde vele bezoeken bij haar af; wel ook betoonde LODEWIJK XVIII haar welwillendheid en deed hij ondanks den haat der hem omringende personen tegen den imperialistischen adel, het een of ander om haar bestaan te verzekeren, zij was en bleef evenwel in eenen toestand die aan het gebrek zeer nabij was. Desniettemin leefde de hertogin gedurende den geheelen tijd der restauratie, en tot op het laatst, in de hoogste maatschappelijke betrekkingen; allen politieke en militaire beroemde mannen bekend, rijk aan oude vrienden, door geest en opvoeding uitstekende en wegens haar eervol karakter algemeen hooggeacht, was haar salon een der aangenaamste van Parijs. Eerst in de laatste jaren der restauratie bekwam zij aanleiding om als schrijfster op te treden. Van haar verschenen de *Mémoires, ou Souvenirs historiques sur* NAPOLEON, *la Révolution, le Directoire, le Consulat, l'Empire et la Restauration*, (16 deelen, Parijs 1831—1835; 2de uitgave 12 deelen, Parijs 1835), die, ofschoon aan het euvel van onnoodige breedvoerigheid en vrouwelijke praatzucht lijdende, echter een der gewigtigste documenten voor de geschiedenis der jongste dertig jaren zijn. Ziet men van de overtollige uitweidingen af, dan blijft een schatbare en grootendeels nieuwe inhoud over; de schrijfster verhaalt eene ongeloofelijke menigte zaken en schildert zeer vele historische en niet historische personen af. Vele harer portretten zijn meesterlijk gepenseeld; menigwerf weet zij door eene kleine anekdote een geheel karakter in het ware licht te stellen. Daarbij is zij toegevend jegens menschelijke swakheden, vol geestdrift voor de groote daden van haren tijd, en alleen dan bijtend, wanneer zij van middelmatigheden der emigratie of van zielloosheid der politieke girouettes te spreken heeft. Betrekkelijk, dwaalt zij hoogst zelden; haar vroeger leven was gelukkiger wijze van zoodanigen aard, dat zij nergens behoefte te liegen.

Op de vermelde gedenkschriften volgden de *Mémoires sur la restauration, ou souvenirs historiques de cette époque, la révolution de 1830, et les premières années du règne de* LOUIS PHILIPPE (6 deelen, Parijs 1836, met platen), die echter niet de belangrijkheid der voorgenoemde hebben, vermits hier de hertogin minder uit eigene aanschouwing en ervaring spreekt. Met welsprekendheid en in krachtige trekken schildert zij hier de duizende misvattingen der restauratie. Zij ontwikkelt overal wel geene diepdenkendheid, maar toch gezonde en verstandige staatkundige begrippen van gematigd monarchisch-liberale kleur met Bonapartische neigingen en afkeerigheden. Zij scheidt de familie der Bourbons van de haar omringende verstokte personaadjen; van LODEWIJK XVIII, in wiens verstand het schele en manke haar trouwens niet ontgaat, spreekt zij met achting, van de hertogin VAN ANGOULÊME met eerbied; daarentegen stelt zij met blijkbaren afkeer de boersche gezondheid van den hertog VAN BERRY ten toon. Onverbiddelijk is zij jegens den hertog VAN BLACAS en zijne partij, aan wier misslagen zij de derde verbanning der Bourbons te last legt. Ook hier vinden wij eene menigte van welgelukte portretten van politieke personen; doch zijn ongelukkigerwijze ook hier vele noodelooze episoden ingevlochten. Een belangrijk tijdperk in haar leven, hetwelk zij met haren echtgenoot, van 1808—1811, in Portugal doorbragt, heeft zij in de *souvenirs d'une ambassade et d'un séjour en Espagne et en Portugal* (2 dln., Parijs 1837) beschreven. Hare persoonlijke levensbetrekkingen waren innig genoeg in de politieke omstandigheden doorweven, om bij aanlokkelijke schrijfwijze met vermaak gelezen te worden; hare waarnemingen en oordeelvellingen met betrekking tot het land en de natie zijn meestal scherpzinnig en tamelijk onbevooroordeeld, en de historische stoffering is belangrijk genoeg om ook deze *Mémoires* voor den onderzoeker der geschiedenis gewigtig te maken. Andere vruchten harer Spaansche reis zijn nog twee halfromans van mindere waarde. Daarentegen heeft zij in hare werken *Une soirée chez madame Geoffrin* (Parijs 1837) en *Histoire des salons de Paris* (2 deelen, Parijs 1837) eene wel vlugtige, maar toch doorgaans dankenswaardige bijdrage tot de geschiedenis der Fransche zeden geleverd. Deze beide boeken hebben bijzondere waarde voor buitenlands, waar men zich van den zedelijken invloed der beroemde Parijssche salons op letterkunde, levenswijze en zelfs op den gang der staatkundige gebeurtenissen zelden een juist begrip vormt. De hertogin, die sedert dertig jaren met eigene oogen gezien, en uit een vroeger tijdperk zich van welonderrigte lieden duizende karakteristieke details over de hoog beroemde personen in letterkunde en in het gezellige leven der 18de eeuw heeft weten te verschaffen, miste wel, over het geheel genomen, de begaafdheid om kunstmatig hare verzameling tot een geheel te verwerken, doch heeft zij uit hare bouwstoffen half-historische *tableaux de genre* geschilderd, die als zoodanig niet zonder waarde zijn. Eigenlijk behoorde de hertogin geene harer stoffen streng geschiedkundig en ook niet streng kunstmatig bearbeid te hebben; want daartoe ontbrak het haar aan middelen. Zoo is hare *Catharine II* (Parijs 1835), als geschiedkundig geschrift, een mislukt werk, ofschoon het als bijdrage tot eene toekomstige geschiedenis niet te verwerpen zij. In haren laatsten leeftijd heeft zij zich aan het schrijven voor de jeugd gewijd; daartoe behooren *une Vie d'une jeune Fille* (Parijs 1837) en *Histoires morales et édifiantes* (2 deelen, Parijs 1837). Met STRASZEWICZ heeft zij *les femmes célèbres de tous les pays* uitgegeven.

Na eene bedlegering van weinige dagen, die haar het zoo nabij zijnde overlijden niet deed vermoeden, bezweek deze veelbeproefde vrouw den 7 Junij j.l. te Parijs, in haar 54ste levensjaar. Zoo treden de roemruchtige personaadjen van den Napoleontischen tijd, van dezen tienjarigen reuzendroom, allengs, de een na den ander, van het tooneel der wereld af, en weldra zullen zij allen daarhenen gegaan en de tooneelbedrijven van alle kleuren gesloten zijn, uit welke eene latere toekomst het ware van het valsche over den grootmagtigen Keizer, over zijne tafelkringen, over zijne tegenstanders en over zijnen tijd, onderscheiden en beoordeelen zal.

Gedrukt bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, te *Groningen*.